

Grondstoffenbeleidsplan 2014 - 2021

gemeente Waalwijk

Doss. no. 13C147

Tilburg, 24 september 2013

Grondstoffenbeleidsplan 2014 - 2021
gemeente Waalwijk

Bureau Milieu & Werk BV
Kraaivenstraat 21-15
Postbus 10311
5000 JH Tilburg

Tel: 013 - 5434400
Fax: 013 - 5443102
E-mail: info@bureaumw.com

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Beleidskaders	5
3. Financiële prikkel als sturingsmechanisme	7
3.1 Diftar op basis van gewicht en frequentie	7
3.2 Situatie in Nederland	8
3.3 Handhaven bestaande diftarsysteem	8
3.4 Afvaldumpingen	9
4. Prestatie gemeente Waalwijk	10
4.1 Service	10
4.2 Milieu	11
4.3 Kosten	14
4.4 Conclusies	15
5. Ambitie	16
5.1 Visie	16
5.2 Doelstellingen	16
5.3 Trendbreuk noodzakelijk	17
5.4 Nog een stap verder	18
6. Van ambitie naar actie	19
6.1 Financiële prikkel	20
6.2 Serviceprikkel	20
6.2.1 Serviceniveau's restafval	21
6.2.2 Serviceniveau's herbruikbare grondstoffen	23
7. Keuzes gemeente Waalwijk	25
7.1 Stap 1 korte termijn (2014 en 2015)	26
7.1.1 Maatregelen	26
7.1.2 Effecten maatregelen op scheidingsresultaat en hoeveelheid restafval	30
7.1.3 Extra kosten en baten	31
7.2 Stap 2 lange termijn (vanaf 2016)	34
7.2.1 Maatregelen	34
7.2.2 Extra kosten en baten	37
8. Communicatie	39

9. Monitoring en evaluatie	40
Bijlage 1 Moet Waalwijk doorgaan met gewicht-/ frequentie?	41
Bijlage 2 Investeringsen	47

1. Inleiding

Afvalprestatie Waalwijk

De gemeente Waalwijk zamelt 57 % van het huishoudelijk afval gescheiden in aan de bron (resultaat 2012). Gelet op de ontwikkeling van het scheidingspercentage in de afgelopen jaren, zal het met ongewijzigd beleid niet mogelijk zijn om de landelijke doelstelling van 65 % nuttige toepassing (totaal van bron- en nascheiding) in 2015 te halen. Er zijn verdergaande maatregelen nodig om afvalscheiding en hergebruik te verhogen.

Van afval naar grondstof

Door toenemende welvaart worden makkelijk winbare essentiële grondstoffen schaarser en raken uitgeput. Een schaarste die leidt tot speculatie, prijsfluctuatie en leveringsonzekerheid. Het continu afdanken van materialen en producten als restafval, vaak na kortstondig gebruik, draagt bij aan het uitputten van primaire grondstoffen.

Vrijwel alle afvalstoffen die vrijkomen in een huishouden, maar ook bij de gemeente zelf en in bedrijven, zijn geschikt als secundaire grondstoffen en hebben een economische waarde. Het totale afvalbeleid kan derhalve een wezenlijke bijdrage leveren aan het beperken van het gebruik van primaire grondstoffen en de ontwikkeling van een duurzame samenleving. Bovendien past de visie om afval te beschouwen als grondstof bij de visie van de gemeente als goed rentmeester naar toekomstige generaties. In het tweede Landelijk Afvalbeheerplan 2009 – 2021 (LAP2) dat het kader vormt voor het gemeentelijk afvalbeleid, ligt de nadruk ook op het aanwenden van afval als grondstof.

Grondstoffenbeleidsplan 2014 - 2021

Voorliggend Grondstoffenbeleidsplan schetst de strategische koers en beleidskeuzes van de gemeente Waalwijk voor de periode 2014 tot en met 2021. De einddatum is gelijk aan de einddatum van LAP2. De gemeente stelt in het Grondstoffenbeleidsplan de kaders waaraan het toekomstige beleid moet voldoen en doelstellingen die bereikt moeten zijn in respectievelijk 2015 en 2021. Voor het bereiken van de doelstellingen zal de gemeente maatregelen moeten nemen.

Binnen de planperiode wordt een knip gemaakt bij 1 februari 2017, de datum waarop het verwerkingscontract met Attero voor de verbranding van huishoudelijk restafval afloopt. Er is sprake van een leverings- en volumeplicht van het huishoudelijk restafval aan Attero. Dit betekent dat de gemeente Waalwijk tot de aangegeven datum beperkt wordt in haar uitvoering van het Grondstoffenbeleidsplan.

2. Beleidskaders

Om de speelruimte voor het Grondstoffenbeleidsplan van de gemeente Waalwijk te kunnen vaststellen is het van belang om stil te staan bij diverse hoofdlijnen voor het Europees en landelijk afvalbeleid. De kaders voor de formulering van het gemeentelijk afvalbeleid zijn namelijk voor een belangrijk deel vastgesteld op Europees en nationaal niveau. De Richtlijnen van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie verplichten de lidstaten om het Europees afvalbeleid uit te werken in nationale beleidsplannen en wetgeving.

Europese Kaderrichtlijn

In november 2008 is de nieuwe Europese Kaderrichtlijn voor afvalstoffen gepubliceerd. In de Kaderrichtlijn is ingezet op vermindering van milieu-effecten, meer bevordering van afvalpreventie, het waarborgen van recycling, vereenvoudiging van wetgeving en het verbeteren van handhaving. De Europese kaderrichtlijn is inmiddels geïmplementeerd in de nationale regelgeving.

Wet Milieubeheer

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval dat vrijkomt binnen hun grondgebied. De zorgplicht is vastgelegd in de Wet Milieubeheer. In de Wet Milieubeheer is ook vastgelegd dat ieder bestuursorgaan tot taak heeft om bij de uitoefening van haar bevoegdheden rekening te houden met het door de Minister van Infrastructuur en Milieu vastgestelde Landelijk Afvalbeheerplan 2009 – 2021.

Landelijk Afvalbeheerplan 2009 - 2021

Het Landelijk Afvalbeheerplan 2009 – 2021 (LAP2) vormt het kader voor het gemeentelijk afvalbeleid. Het plan geeft aan dat een vermindering van de milieudruk noodzakelijk is. Het afvalstoffenbeleid moet een bijdrage leveren aan de ambities op het gebied van duurzaamheid. In LAP2 is daarom ingezet op grondstoffenbeleid. Het beleid dient zich niet alleen meer te richten op de eindfase van materiaalketens, het afvalstadium, maar op de gehele materiaalketen. Conform de prioriteitsvolgorde of 'ladder van Lansink' ligt het accent op het voorkomen van afval en de wel ontstane afvalstromen als grondstof te hergebruiken.

In het LAP2 is voor 2015 een doelstelling geformuleerd van 60 % nuttige toepassing (totaal bron- en nascheiding) van alle (grof) huishoudelijk afval. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft in augustus 2011 in zijn Afvalbrief de ambitie neergelegd om in 2015 van de totale hoeveelheid afval die vrijkomt uit huishoudens 65 % te recy-

clen. Dit is op basis van een kabinetsbesluit dus een feitelijke bijstelling van de doelstelling uit LAP2.

In LAP2 zijn zeven afvalstromen waarvan de milieudruk hoog is geselecteerd als prioritaair voor de ketenaanpak in het afvalbeleid, te weten papier en karton, textiel, bouw- en sloopafval, organisch afval/ voedselresten, aluminium, PVC en grof huishoudelijk afval.

Producentenverantwoordelijkheid

Producenten of importeurs (mede) zijn mede verantwoordelijk voor het afvalbeheer van de producten die zij op de markt brengen. Producenten kunnen bij algemene maatregel van bestuur verantwoordelijk worden gesteld voor het opzetten van een logistiek voor het afvalbeheer (inname en de verwerking van producten en afvalstoffen na gebruik) en de financiering hiervan. De overheid speelt hierop in met de introductie van de grondstoffenrotonde. Dit betekent dat alle afvalstoffen na verwerking als grondstof de weg terugvinden in producten. Om dit te realiseren is samenwerking tussen verschillende partijen (overheid, bedrijfsleven, burger) van belang.

Er bestaat al producentenverantwoordelijkheid voor onder andere batterijen, elektrische en elektronische apparaten en verpakkingen. In het verpakkingenakkoord is opgenomen dat gemeenten vanaf 1 januari 2015 de sortering van de ingezamelde kunststof verpakkingen zelf moeten gaan verzorgen.

3. Financiële prikkel als sturingsmechanisme

Het principe van de financiële prikkel is dat huishoudens gedeeltelijk zelf kunnen sturen in de hoogte van de afvalstoffenheffing. De financiële prikkel waarbij het aanbieden van gft-afval en/ of restafval wordt belast zoals in Waalwijk noemen we diftar (tariefdifferentiatie). Bij diftar is er een verband tussen de hoogte van de afvalstoffenheffing (= tarief) en het afvalgedrag van individuele huishoudens (= differentiatie). Voor het bestuur van Waalwijk vormt diftar het sturingsmechanisme om huishoudens er toe aan te zetten zoveel mogelijk afval te scheiden en invulling te geven aan het principe 'de vervuiler betaalt'.

3.1 Diftar op basis van gewicht en frequentie

Bij de introductie van diftar in de gemeente Waalwijk is de afweging gemaakt welk systeem het meeste recht doet aan het 'principe de vervuiler betaalt' en naar verwachting het beste milieurendement oplevert. Door het betalen naar rato van het gewicht te combineren met het betalen per keer dat een huishouden de gft- en restcontainer aanbiedt, wordt optimaal gebruik gemaakt van de voordelen van de beide afzonderlijke afrekeningsystemen. Bij gewicht-/ frequentie hebben huishoudens een dubbele financiële prikkel: betaling voor de aangeboden kilogrammen en betaling voor het aantal keren aanbieden van de containers. Dat het systeem gewicht-/ frequentie niet veel navolging krijgt in Nederland (zie paragraaf 3.2) heeft vooral te maken met de angst van bestuurders om het afval van burgers te wegen.

Met burgers die in een appartement of bovenwoning wonen (hoogbouw), geen gft-afval gescheiden kunnen aanbieden en samen met andere huishoudens gebruik maken van een gemeenschappelijke container voor restafval, is het niet mogelijk om af te rekenen op basis van gewicht en aanbodfrequentie. Gebruikers van een bovengrondse gemeenschappelijke container betalen in Waalwijk naast een vastrechtbedrag (verschillend naar huishoudgrootte) een bedrag per kilogram. Het totale gewicht van het afval per container wordt gedeeld door het aantal huishoudens dat is aangesloten op de container. Burgers die gebruik maken van een ondergrondse gemeenschappelijke container voor restafval betalen naast een vastrechtbedrag (verschillend per huishoudgrootte) een bedrag per inworp. Tenslotte is er nog een beperkt aantal burgers, vooral in het centrum van Waalwijk, die nog gebruik maken van een huisvuilzak. Deze huishoudens kunnen gft-afval apart houden en betalen alleen een vastrechtbedrag.

Het vastrechtbedrag en het variabele tarief in Waalwijk is dan wel verschillend per inzamelsysteem (minicontainers, gemeenschappelijke containers en zakken), maar gelijke gevallen worden gelijk behandeld.

3.2 Situatie in Nederland

In 2012 brachten 159 gemeenten (37 %) een afvalstoffenheffing in rekening die afhankelijk is van het afvalaanbod. De meeste gemeenten met diftar hebben een (volume-)/frequentiesysteem ingevoerd. Dit is 18 % van alle Nederlandse gemeenten. Waalwijk is een van de tien gemeenten met een systeem op basis van gewicht én frequentie.

2012	Nederland	Noord-Brabant
volume	8%	6%
(volume-)/ frequentie	18%	37%
gewicht	3%	0%
gewicht-/ frequentie	2%	8%
dure zak	5%	10%
anders	1%	2%
subtotaal diftar	37%	63%
grootte huishouden	56%	31%
vast tarief	7%	6%
totaal	100%	100%

3.3 Handhaven bestaande diftarsysteem

Er is in Waalwijk geen aanleiding om te stoppen met diftar of om te schakelen naar een andere vorm van diftar.

- Bij diftar op basis van gewicht en frequentie hebben burgers een dubbele prikkel om herbruikbare grondstoffen zo goed mogelijk te scheiden en zo weinig mogelijk restafval aan te bieden. Burgers in Waalwijk zijn deze vorm van diftar al meer dan 10 jaar gewend.
- Bij het stoppen met diftar verslechtert het scheidingsgedrag, bieden burgers meer restafval aan en neemt het totale afvalaanbod toe. De kosten zullen stijgen en het serviceniveau zal vrijwel gelijk blijven. Het principe 'de vervuiler betaalt' wordt losgelaten.
- Bij de omschakeling naar diftar op basis van gewicht is nauwelijks een effect te verwachten met betrekking tot scheidingsgedrag, afvalaanbod en service. De netto kosten zullen beperkt stijgen. Ook voor de bedrijfsvoering van de inzameldienst verandert er niets.
- Bij de omschakeling naar diftar op basis van (volume-) / frequentie zal naar verwachting iets meer restafval worden aangeboden. Het effect op de netto kosten en de service is gering. Doordat het aangeboden afval niet meer hoeft te worden gewogen kan de effectieve werktijd van het inzamelen worden bekort.

Zie bijlage 1 voor een nadere uiteenzetting.

3.4 Afvaldumpingen

Afvaldumpingen, met name in het buitengebied, zijn van alle dag. In verschillende landelijke onderzoeken kon niet worden vastgesteld dat er een relatie is tussen de invoering van diftar en een toename van het dumpen van afval. Er is geen statistisch materiaal beschikbaar waaruit overtuigend blijkt dat het invoeren van diftar leidt tot een toename van het dumpen van afval.

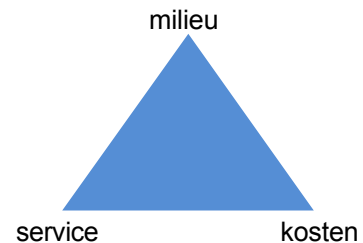
Afvaldumpingen in niet diftargemeenten hebben geen enkele prioriteit en worden niet of nauwelijks vastgelegd. Bij de introductie van diftar is er meestal wel aandacht voor afvaldumping en de handhaving ervan. Het wordt dan pas een zichtbaar probleem. Meldingen en eventueel hoeveelheden worden bijgehouden. Omdat vóór de invoering van diftar echter geen 'sluitende' registratie plaatsvond, kan het aantal meldingen en geregistreerde hoeveelheden niet worden vergeleken met de situatie vóór de invoering van diftar. Dit geldt ook voor de Waalwijkse situatie.

Het meeste afval dat gedumpt wordt in het buitengebied van Waalwijk bestaat uit grof huishoudelijke afvalstromen waarvoor op de milieustraat moet worden betaald, zoals puin, hout matrassen (als restafval) en autobanden. Afvalstromen waarvoor ook bij de meeste milieustraten van niet diftargemeenten moet worden betaald. Bovendien zijn het niet de afvalstromen die huishoudens in Waalwijk normaliter in de grijze container aanbieden. Er is dus geen directe relatie met diftar. Daarnaast vinden in Waalwijk, evenals in andere gemeenten, ook dumpingen plaats van tuinafval, terwijl dit een afvalstroom is die huishoudens gratis kunnen aanbieden op de milieustraat.

In 2012 zijn in Waalwijk 720 meldingen over afvaldumpingen geregistreerd. Dit zijn gemiddeld 2 meldingen per dag. Het gaat dan uitgedrukt in een hoeveelheid per inwoner op jaarbasis om 2 kilogram. Ter vergelijking: in 2012 is in Waalwijk per inwoner 397 kilogram (grof) huishoudelijk afval ingezameld.

4. Prestatie gemeente Waalwijk

Hoe goed de gemeente Waalwijk het doet op afvalgebied meten we af aan de score op de prestatiegebieden in de zogenaamde afvaldriehoek, te weten service, milieu en kosten

4.1 Service

Op hoofdlijnen is het voorzieningenniveau in Waalwijk anno 2013 als volgt:

Afvalstroom	Halen	Brengen
Fijn restafval	Inzameling aan huis met minicontainers 1 keer per 2 weken.	Verzamelcontainers bij hoogbouw.
Gft-afval	Inzameling aan huis met minicontainers 1 keer per 2 weken.	Brengen naar milieustraat.
Papier	Inzameling aan huis zonder inzamelmiddel 1 keer per maand met vrijwilligers.	Brengen naar milieustraat.
Glas	Niet van toepassing.	Glasbakken op 33 strategische plekken. Brengen naar milieustraat.
Textiel	Niet van toepassing.	Inzameling via textielcontainers op 8 locaties. Brengen naar milieustraat.
Kca	Niet van toepassing.	Brengen naar milieustraat.
Kunststof verpakkingen	Inzameling aan huis met zak 1 keer per 4 weken.	Brengen naar milieustraat.
Herbruikbare goederen	Inzameling aan huis op afroep.	Niet van toepassing.
Grof huishoudelijk afval	Inzameling op afroep 1 keer per 4 weken tegen betaling	Brengen naar milieustraat. Voor grof restafval, puin, hout en gft-afval betalen burgers een tarief afhankelijk van de hoeveelheid. Voor het aanbieden van banden geldt een stuksprijs. Het aanbieden van asbest en elektrische apparaten is gratis.

- Het voorzieningenniveau voor de verschillende afvalstromen in Waalwijk wijkt nauwelijks af van de meeste voorkomende systemen in vergelijkbare gemeenten.
- De milieustraat in Waalwijk is dagelijks geopend. Hier kunnen burgers terecht voor diverse (grof) huishoudelijke afvalstromen. Daarnaast is er nog een milieustraat in Sprang-Capelle die alleen op zaterdag is geopend en waar burgers snoeihout en grond kwijt kunnen.

4.2 Milieu

De milieuprestatie wordt uitgedrukt in scheidingsresultaat, samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval (inhoud van de grijze container), uitstoot CO₂ en een schoon straatbeeld.

Scheidingsresultaat

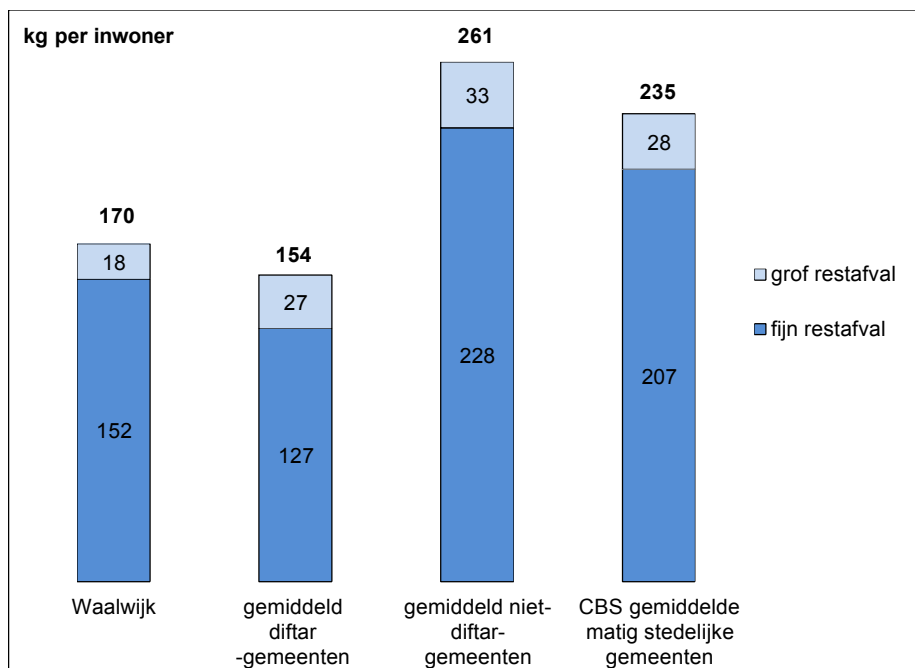
- Het resultaat is de laatste jaren tamelijk stabiel. Opvallend is de daling van het ingezamelde grof tuinafval in 2012. Zie tabel volgende pagina
- In 2012 produceerde een gemiddelde inwoner van Waalwijk 397 kilogram afval. Dit ligt 27 % lager dan gemiddeld in vergelijkbare matig stedelijke gemeenten¹. Dit heeft vooral te maken met het feit dat in Waalwijk beduidend minder restafval, gft-afval en grof huishoudelijk afval wordt ingezameld (effect diftar).
- 57 % van alle huishoudelijk afval in Waalwijk werd gescheiden aangeboden via de inzameling aan huis, de diverse voorzieningen in de wijk en op de milieustraat. Deze afvalstromen, zoals papier, glas, textiel, kunststof etc. werden weer verwerkt tot secundaire grondstoffen. Het gemiddelde in vergelijkbare matig stedelijke gemeenten ligt eveneens op 57 %. Dit is het gemiddelde van alle matig stedelijke gemeenten in Nederland, diftar en niet- diftargemeenten.
- 170 kilogram (43 %) was restafval dat werd verbrand (152 kilogram fijn restafval via de minicontainer en 18 kilogram grof restafval op de milieustraat). Het CBS-gemiddelde bedroeg 235 kilogram (207 + 28). De hoeveelheid restafval die een inwoner van Waalwijk in 2012 produceerde ligt 9 % hoger dan gemiddeld in diftargemeenten en 35 % lager dan gemiddeld in niet-diftargemeenten (zie grafiek volgende pagina).

---

¹ Dit zijn gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km². De omgevingsadressendichtheid is de gemiddelde waarde van de adressendichtheid van een gemeente.

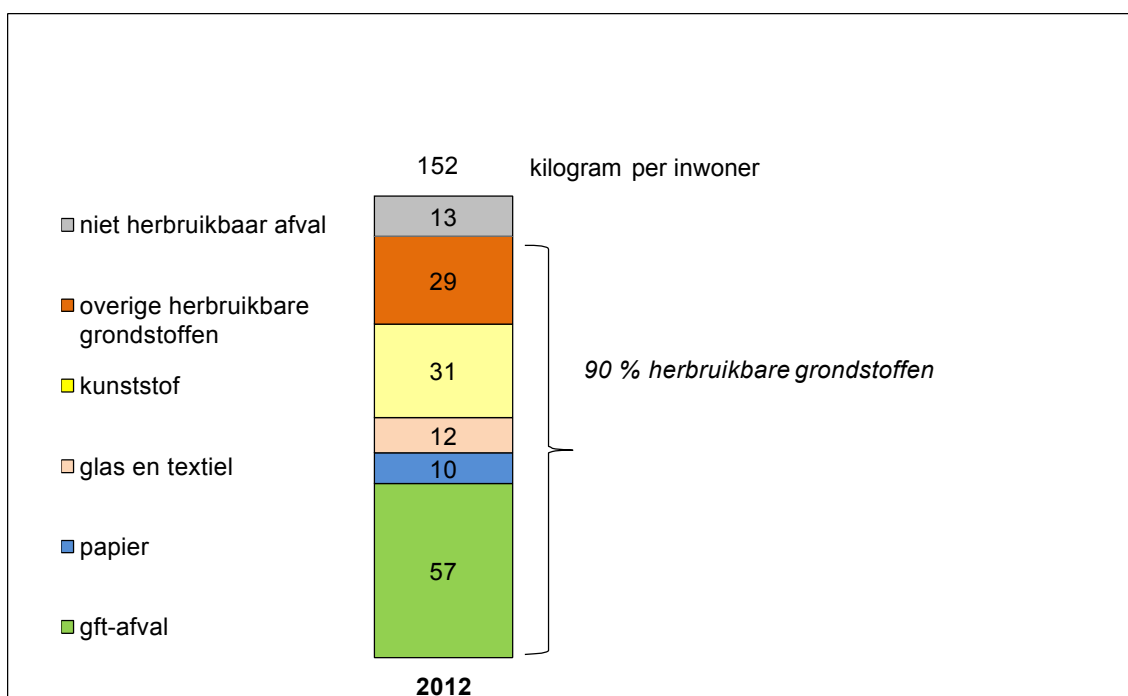

gegevens in kg per inwoner	Gemeente Waalwijk			CBS matig stedelijk 2012
	2010	2011	2012	
fijn huishoudelijk afval (fha)				
fijn restafval	146	155	152	207
gft-afval	24	26	26	95
papier	74	73	69	66
glas	22	21	21	22
textiel	3,5	2,7	2,8	4,6
kca	1,0	1,0	1,0	1,3
kunststof verpakkingen	8,3	9,6	10,4	7,1
overig	0,0	0,0	0,0	0,8
totaal fijn huishoudelijk afval	279	289	283	404
% gescheiden ingezameld fha	48%	46%	46%	49%
grof huishoudelijk afval (gha)				
grof restafval	19	21	18	28
grof tuinafval gescheiden	97	101	69	33
overig grof afval gescheiden	30	27	28	81
totaal grof huishoudelijk afval	146	149	114	142
% gescheiden ingezameld gha	87%	86%	85%	80%
huishoudelijk afval totaal (fha + gha)				
restafval	165	175	170	235
gescheiden ingezameld	260	262	227	311
totaal fha en gha	424	437	397	546
% gescheiden ingezameld fha en gha	61%	60%	57%	57%

Samenstelling fijn restafval

- De gemeente Waalwijk onderzoekt sinds 1997 periodiek in welke mate verschillende herbruikbare grondstoffen nog in het fijn restafval (inhoud grijze container) voorkomen. In de afgelopen drie jaar zijn analyses uitgevoerd in 2010 en 2012. De analyses zijn uitgevoerd in vier verschillende wijken. De resultaten van de vier wijken zijn vertaald naar een gewogen resultaat op gemeenteniveau.
- De resultaten van de sorteersanalyses (gewichtspcenten) zijn gekoppeld aan de hoeveelheid fijn restafval uitgedrukt in kilogram per inwoner (zie volgende grafiek).
- Ongeveer de helft van het aandeel kunststoffen betreft verpakkingen. De categorie 'overige herbruikbare grondstoffen' bestaat uit metalen, puin, hout, hygiënisch papier (voornamelijk luiers), drankkartons en kleine elektrische apparaten. De categorie 'niet herbruikbaar afval' bestaat vooral uit zand, stofzuigerzakken en kattenbakgrint.
- Ervan uitgaande dat alle kunststoffen (dus ook het niet verpakkingen deel) drankkartons en luiers gescheiden kunnen worden ingezameld, bestond in 2012 nog 90 % van het fijn restafval uit herbruikbare grondstoffen.
- Uit de grafiek blijkt dat het aandeel gft-afval het grootst is. Het betreft voornamelijk voedselresten.

Uitstoot CO₂

De milieuprestatie kan ook worden uitgedrukt in besparing op de uitstoot van CO₂. Op basis van kentallen van Rijkswaterstaat Leefomgeving is berekend hoeveel minder CO₂-uitstoot de verwerking van gescheiden ingezamelde grondstoffen oplevert in vergelijking met de situatie waarin deze grondstoffen als restafval zouden worden verbrand. In Waalwijk was dit in 2012 een hoeveelheid van 8,5 kiloton. Dit is een redelijke prestatie voor een gemeente als Waalwijk. In niet-diftargemeenten ligt deze besparing lager. De gescheiden afvalinzameling levert met deze besparing een belangrijke bijdrage aan het streven van de gemeente Waalwijk naar een klimaatneutrale gemeente.

Schoon straatbeeld

Afgemeten aan de landelijke cijfers blijkt dat Waalwijk een relatief schone gemeente is. Burgers kunnen dit anders ervaren en belang hechten aan een schone(re) gemeente. De gemeente blijft zich inzetten om zwerfafval tegen te gaan. Het participeren van burgers is hierbij een van de speerpunten. In de openbare ruimte van Waalwijk vindt geen gescheiden inzameling plaats van het afval dat ter plekke vrijkomt en nu wordt aangeboden in de afvalbakken.

4.3 Kosten

- De afvalstoffenheffing in Waalwijk is gebaseerd op de beheersbegroting. De beheersbegroting is opgebouwd uit alle kosten die de gemeente maakt om te voldoen aan de zorgplicht en autonoom vastgesteld beleid. De zorgplicht bestaat uit de wettelijke taken die de gemeente heeft voor het ophalen van alle grondstoffen en het restafval, het in gebruik hebben van een milieustraat, alsmede (deels) het opruimen van zwerfafval en vegen van de openbare ruimte. De gemeente verzorgt deze zorgplicht met een eigen inzameldienst. Opbrengsten worden verkregen voor het gescheiden ingezamelde papier, glas, kunststof verpakkingen, alsmede van betaaldstromen op de milieustraat.
- De afvalbeheerskosten, zijnde de totale netto lasten voor het verzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, bedragen in Waalwijk in 2013 naar verwachting circa 4 mln. euro ofwel € 209 per huishouden (zie tabel). Aan inkomsten uit de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht verwacht Waalwijk een bedrag van € 218 per huishouden. De inkomsten bestaan voor 5 % uit inkomsten via het reinigingsrecht. Dit betreft circa 650 kleine bedrijven die voor het afvoeren van hun afval gebruik maken van de inzameldienst van de gemeente Waalwijk. Voor 2013 verwacht de gemeente derhalve een overschot van € 9 per huishouden.

<i>begroting 2013</i>	per huishouden
totaal uitgaven	€ 256
<u>totaal bijdragen derden</u>	<u>€ 47</u>
totaal te genereren heffing	€ 209
inkomsten afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	€ 218
<i>overschot</i>	€ 9

- Met dit jaarlijks overschot bouwt de gemeente een reserve op in afwachting van toekomstige investeringen in de afvalinzameling en om financiële tegenvallers in enig jaar te kunnen opvangen. Indien de gemeente in een jaar meer inkomsten ontvangt of juist minder inkomsten, worden de meer- of minderkosten verrekend met de reserve. Door de reserve kan de gemeente ook voorkomen dat de hoogte van de afvalstoffenheffing jaarlijks veranderd moet worden. Tenslotte bouwt Waalwijk de reserve ook op om eventuele claims te kunnen betalen die voortvloeien uit het investeringstraject met Attero voor de verwerking van gft-afval. De gemeente Waalwijk heeft inmiddels een reservebedrag van 1,5 mln. euro.
- Gemiddeld voor de provincie Noord-Brabant is de hoogte van de afvalstoffenheffing € 236 (cijfers 2012: rapport Rijkswaterstaat Leefomgeving).

4.4 Conclusies

1. Service in Waalwijk is gemiddeld.
2. 57 % afvalscheiding. Landelijke doelstelling is nog niet gehaald. Zonder diftar zou de landelijke doelstelling van 65 % mogelijk nog verder weg zijn geweest. Weinig restafval in Waalwijk heeft een positief effect op het scheidingspercentage.
3. Verbetering van de gescheiden inzameling is nog mogelijk voor de meeste grondstoffen. 90 % van het fijn restafval (inhoud grijze container) bestaat uit herbruikbare grondstoffen (analyses 2012).
4. 8,5 kiloton CO₂-besparing door gescheiden afvalinzameling.
5. De afvalbeheerskosten liggen lager dan de inkomsten uit de afvalstoffenheffing. De gemeente heeft jaarlijks een overschot in afwachting van investeringen in de afvalinzameling en om eventuele financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Waalwijk brengt gemiddeld per huishouden minder afvalstoffenheffing in rekening dan gemiddeld in Noord-Brabant.

5. Ambitie

5.1 Visie

De gemeente Waalwijk streeft, zoals ook verwoord in het milieubeleidsplan, naar een duurzame samenleving waarbij in de toekomst geen plek meer is voor afval. Afval is in de toekomst geworden tot een hoogwaardige grondstof die oneindig herbruikbaar is of opgaat in het natuurlijke systeem zonder hieraan schade toe te brengen. Met de boodschap dat de gemeente afval ziet als grondstof, gekoppeld aan een hoog serviceniveau, zal ook bij inwoners een andere houding ontstaan ten opzichte van afval. Een 'afvalvrij' Waalwijk is er niet van vandaag op morgen. Waalwijk blijft zich daarom nadrukkelijk focussen op één van haar kerntaken ten aanzien van afval, namelijk de verwijdering van huishoudelijk en gemeentelijk afval en het voorkomen, verminderen en verwijderen van zwerfafval tegen zo laag mogelijke kosten. De gemeente blijft hierbij de financiële prikkel in de vorm van diftar inzetten als sturingsmechanisme.

De gemeente zal bij haar streven naar een toekomst zonder afval haar blik over afval moeten verruimen. Afval als onderdeel van een product- of materiaalketen. Voor een structurele oplossing is een aanpak nodig gericht op een circulaire economie. De overgang van een lineaire economie (grondstof winnen, produceren, consumeren, afdanken en vernietigen) naar een circulaire economie is cruciaal voor een duurzame welvaarts-groei. In het sluiten van de keten heeft afvalbeheer een wezenlijke rol. Preventie, scheiding en hergebruik van afvalstoffen zijn belangrijke instrumenten om primaire grondstoffen te besparen en CO₂-uitstoot te verminderen.

5.2 Doelstellingen

De visie is vertaald in concrete doelstellingen op verschillende momenten binnen de planperiode. Waalwijk volgt minimaal de landelijke doelstelling van 65 % nuttige toepassing in 2015. In 2012 lag het scheidingspercentage op 57 %. In de afgelopen jaren schommelde het scheidingspercentage tussen 57 % en 61 %.

'Afvalvrij' als zodanig bestaat niet. Op basis van onderzoek naar de samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval in de gemeente Waalwijk in 2012 (zie paragraaf 3.2) blijkt 90 % in principe herbruikbare grondstoffen te zijn. De vraag is welk deel hiervan realistisch gezien gescheiden kan worden hergebruikt. Een reëel perspectief voor de lange termijn (2021) is dat 85 % van alle huishoudelijk afval nuttig wordt toegepast en dat op jaarbasis nog slechts 45 kilogram restafval per inwoner resteert (is nu 170 kilogram). Wij baseren ons hierbij op praktijkervaringen in andere gemeenten die dit resultaat nu al halen.

Jaar	Nuttige toepassing	Hoeveelheid restafval per inwoner
2012	57 %	170 kg
2015	65 %	140 kg
2021	85 %	45 kg

5.3 Trendbreuk noodzakelijk

Er is nog beperkte winst te behalen in de verbetering van de huidige inzamelsystemen. Een trendbreuk met de huidige praktijk is noodzakelijk om de doelstellingen de komende jaren te realiseren. Uitgangspunt is het sluiten van de gehele keten waarmee (bijna) al het afval wordt hergebruikt. Inwoners leveren alleen nog herbruikbare grondstoffen aan en (nagenoeg) geen (rest)afval. Inzameling van deze herbruikbare grondstoffen wordt afgestemd op het afdankmoment. Zo worden grondstoffen die inwoners dagelijks afdanken zeer frequent ingezameld en het aanbieden van (rest)afval zeer sterk ontmoedigd. Waar uit oogpunt van materiaalkwaliteit noodzakelijk wordt aan de bron gescheiden en waar mogelijk vindt nascheiding plaats.

Een trendbreuk met de huidige praktijk van afvalinzameling- en verwerking waarbij de gehele keten wordt gesloten, vraagt ook binnen de gemeentelijke organisatie een wezenlijke verandering in het denken over afval als grondstof.

Bij de gedachte van 'afval naar grondstof' dient niet uit het oog te worden verloren dat preventie in het bijzonder prioriteit verdient. In de ladder van Lansink staat preventie bovenaan. Het principe van de ladder is dat het afvalbeleid erop is gericht prioriteit te geven aan de meest milieuvriendelijke verwerkingwijzen. Deze staan bovenaan de ladder. Ook het anders benutten van afvalstromen door de ontwikkeling van nieuwe verwerkingstechnieken draagt bij aan de invulling van een duurzame samenleving. In alle gevallen wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de reductie van CO₂. De gemeente zelf heeft de meeste invloed op het scheiden van grondstoffen.

5.4 Nog een stap verder

Bij de transitie van afvalbeleid naar grondstoffenbeleid richten gemeenten hun pijlen traditiegetrouw vooral op het beter en meer gescheiden inzamelen van afval uit huishoudens. Voor een echte trendbreuk in het denken over afval en grondstoffen dient de focus niet alleen te liggen op huishoudelijk afval, maar op alle in de gemeente vrijkomende afvalstromen. Afval komt niet alleen bij huishoudens thuis vrij, maar op tal van andere plaatsen, bijvoorbeeld in de openbare ruimte via de afvalbakken (vooral verpakkingen) of in kantoren, winkels en bedrijven. Deze andere afvalstromen zijn qua omvang weliswaar kleiner dan de huishoudelijke afvalstromen, echter qua impact op de openbare ruimte (en vooral de beeldvorming van inwoners) zijn ze minstens zo belangrijk. Blijkbaar gelden voor niet huishoudelijke afvalstromen in gemeenten nog de oude reinigingswetten: alles (zowel grondstof als restafval) netjes in dezelfde afvalbak en vervolgens op de grote hoop. Geen wonder dat de mythe van 'de grote hoop' zo hardnekkig voortleeft.

Deze extra trendbreuk is er al of komt eraan. Inwoners, passanten en winkeliers maken her en der al gebruik van dezelfde uniforme inzamelmiddelen (prullenbakken, glasbakken). In veel gevallen betreft het ook afval dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. De gemeente kan direct invloed uitoefenen op het bedrijfsafval, enerzijds als regisseur in de openbare ruimte en anderzijds als handhaver van vergunningen. Daarnaast heeft de gemeente een rol als voorlichter richting bedrijven (bewustwording afvalscheiding en financiële prikkel). Een gemeente kan dan als één entiteit worden beschouwd waar de lokale overheid streeft naar een optimaal scheidingsresultaat over de gehele linie.

Bij deze innovatie richt Waalwijk de pijlen op alle in de gemeente vrijkomende afval dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Deze keuze betekent dat Waalwijk aanvullend minimaal streeft naar gescheiden inzameling van het afval dat vrijkomt in de openbare ruimte. In een meer uitgebreide variant wordt hierbij het afval betrokken dat vrijkomt bij kantoren, winkels en bedrijven voor zover vergelijkbaar met huishoudelijk afval. Meer concreet hebben we het dan over winkelcentra. De gemeente wordt als één entiteit beschouwd en het (zwerf)afval dat vrijkomt in de openbare ruimte maakt onderdeel uit van de innovatie. De gemeentelijke organisatie zal als voorbeeld naar haar inwoners en bedrijven zelf ook moet kiezen voor een transitie van afval naar grondstof.

6. Van ambitie naar actie

Het beleidsuitgangspunt is dat de gemeente afval ziet als grondstof. De gemeente legt in de maatregelen de focus op preventie en het frequent aan huis ophalen van herbruikbare grondstoffen. Wat niet van waarde is, het uiteindelijke restafval, gaat de gemeente minder frequent inzamelen of moet de burger zelf wegbrengen naar ondergrondse verzamelcontainers in de buurt. Dus hoge service om het gewenste gedrag te stimuleren. Vanuit deze visie mag van burgers ook wat worden verwacht, namelijk dat zij zich inspannen om afval te zien als grondstof en herbruikbare grondstoffen gescheiden aan te bieden. Overigens tonen diverse onderzoeken aan dat de overgrote meerderheid van de Nederlanders moeite wil doen om het afval zo goed mogelijk te scheiden. Bepalend voor het scheidingsgedrag is vooral de mate waarin de gemeente burgers in de gelegenheid stelt om het afval te scheiden.

Waalwijk gaat meer inzet plegen op preventie, scheiding aan de bron en hergebruik van daarvoor geschikte secundaire grondstoffen. Het percentage restafval brengt de gemeente zo ver mogelijk terug. De benodigde maatregelen worden tegen zo laag mogelijke kosten ingevoerd. De gemeente heeft twee prikkels beschikbaar om burgers te bewegen om hun scheidingsgedrag te verbeteren.

Serviceprikkel	Het bieden van een hoge service voor waardevolle grondstoffen waarbij het aan de bron gescheiden inzamelen is afgestemd op het afdankmoment in combinatie met een lage service voor restafval.
----------------	--

Financiële prikkel	Burgers zelf een sturingsmechanisme in handen geven voor de hoogte van de afvalstoffenheffing.
--------------------	--

Communicatie heeft een belangrijke waarde als ondersteunend instrument bij het introduceren van veranderingen in de gemeente, zoals het aanpassen van het serviceniveau en het introduceren/ veranderen van een financiële prikkel. Communicatiecampagnes die alleen zijn gericht op het vergroten van kennis en motivatie zonder wijzigingen in het serviceniveau of de introductie/ verandering van een financiële prikkel leiden niet of slechts tijdelijk tot een beperkt beter scheidingsresultaat.

6.1 Financiële prikkel

Bij de financiële prikkel gaan we er vanuit dat de gemeente het aanbieden van restafval belast zoals dat nu al in Waalwijk gebeurt.

Er zijn steeds meer gemeenten die in de laagbouw de hoogte van de afvalstoffenheffing alleen nog koppelen aan het aanbod restafval en niet meer aan het aanbod gft-afval. Dit gebeurt bijvoorbeeld in vrijwel alle gemeenten met een 'dure zak' voor het restafval. De gedachte hierachter is dat, en dit is in lijn met de visie van de gemeente Waalwijk, er geen financiële drempel moet zijn voor het aanbieden van herbruikbare grondstoffen. Zo brengt de gemeente Sint-Oedenrode (eveneens gewicht-/ frequentie) vanaf 1 januari 2013 alleen nog een tarief in rekening voor het aanbieden van de gft-container, maar niet meer voor de aangeboden kilogrammen. De gemeente Oosterhout die 1 januari 2013 is gestart met gewicht-/ frequentie heeft ook voor deze optie gekozen. Nadeel van introductie van een volledig nultarief voor het aanbieden van gft-afval is dat het thuiscomposteren in eigen tuin mogelijk wordt ontmoedigd. Anderzijds wordt het gescheiden aanbieden van gft-afval sterk aangemoedigd.

De financiële prikkel kan ook een instrument zijn om het gescheiden aanbieden van herbruikbare grondstoffen te belonen. Deze methodiek is beproefd in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Op een aantal locaties binnen de gemeente konden burgers hun kunststof, papier, textiel en kleine elektrische apparaten naar toe brengen. De gedachte was dat de financiële waarde die deze grondstoffen vertegenwoordigen deels dekking zou bieden voor de kosten van de inzamellocaties. Met deze systematiek werd een beperkte vermindering van de hoeveelheid restafval bewerkstelligd. Het systeem is om financiële redenen eind 2012 stopgezet.

Waalwijk kiest alleen voor in andere gemeenten bewezen systemen en technieken. Om die reden heeft het belonen van het gescheiden aanbieden van herbruikbare grondstoffen geen prioriteit in het Grondstoffenbeleidsplan.

6.2 Serviceprikkel

Voor een optimale afvalinzameling in de hoogbouw zijn nog weinig succesvolle voorbeelden in het land. Wat betreft de serviceprikkel leggen de gemeente de focus dan ook op de laagbouw (en in bijzondere gevallen de hoogbouw waar burgers wel mini-containers kwijt kunnen).

Op basis van ervaringen in andere gemeenten onderscheiden we voor burgers in de laagbouw op hoofdlijnen twee serviceniveaus voor restafval en twee serviceniveaus voor herbruikbare grondstoffen.

Voor restafval bestaat de keuze uit het verlagen van de inzamelfrequentie van de grijze minicontainer naar 1 keer per 4 weken of het laten wegbrengen van restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer in de buurt. Voor de herbruikbare grondstoffen bestaat de keuze uit het aan huis inzamelen in aparte containers of zakken (één stroom in één container) of het aan huis inzamelen van een mix van grondstoffen in containers of zakken. Elke serviceniveau voor restafval is te combineren met elk serviceniveau voor herbruikbare grondstoffen. In totaal zijn derhalve vier combinaties mogelijk.

		Restafval	
		C. Verlagen inzamelfrequentie container naar 1 x 4 weken	D. Laten brengen naar ondergrondse verzamelcontainer in de buurt
Herbruikbare grondstoffen	A. Inzameling aan huis in aparte containers of zakken	Combinatie van A en C	Combinatie van A en D
	B. Inzameling aan huis van mix in containers of zakken	Combinatie van B en C	Combinatie van B en D

6.2.1 Serviceniveau's restafval

Uit ervaringen in andere gemeenten blijkt dat zowel het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval als het laten wegbrengen van restafval naar ondergrondse verzamelcontainers in de buurt leidt tot een sterk verminderd aanbod restafval. Toepassing van een financiële prikkel in de vorm van diftar is voor beide serviceniveau's mogelijk. Bij het gebruik van ondergrondse verzamelcontainers betalen burgers voor elke inworp. De ondergrondse verzamelcontainers zijn alleen te openen met een speciaal pasje. Elke inworp wordt zo geregistreerd. Bij deze systematiek is het niet mogelijk om ook af te rekenen op basis van aangeboden gewicht.

Verlagen inzamelfrequentie minicontainer naar 1 keer per 4 weken

Bij het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval blijven burgers gebruik maken van een minicontainer. Inzameling van restafval met een zak behoort tot de mogelijkheden, maar zou voor burgers in Waalwijk een stap terug zijn. Het inzamelen van zakken met restafval is ook vanuit een oogpunt van arbeidsbelasting niet te verkiezen voor de inzameldienst. Overigens bieden burgers in gemeenten waar men de zogenaamde 'dure zak' heeft (restafval kun je alleen aanbieden in speciale zakken van de gemeen-

te) het minste restafval van allemaal. Dit zijn echter gemeenten die al jarenlang dit zakensysteem hanteren en waar burgers niet anders gewend zijn.

In gemeenten die al ervaring hebben met het verlagen van de inzamelfrequentie voor restafval is de meest toegepaste frequentie 1 keer per 4 weken. Burgers hebben minder capaciteit voor het restafval en worden daardoor gestimuleerd om zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen te scheiden, maar ook om te voorkomen dat men afval produceert. Bij het verlagen van de inzamelfrequentie blijkt 1 keer per 4 weken voor de meeste huishoudens voldoende als men optimaal gebruik maakt van de scheidingsmogelijkheden voor de verschillende grondstoffen. Voorwaarde is dan wel vergroting van de capaciteit (inzamelmiddelen, inzamelfrequentie) voor deze grondstoffen.

Het 1 keer per 4 weken inzamelen sluit ook aan bij het huidige aanbodgedrag van de burgers in Waalwijk. In 2012 lag het gemiddeld aantal aanbiedingen van de grijze container voor een huishouden op 13. Bij 13 aanbiedingen wordt de grijze container voor restafval dus 1 keer per 4 weken aangeboden. 1-persoons huishouden haalden gemiddeld niet meer dan 9 aanbiedingen, terwijl huishoudens met meer dan 3 personen uitkwamen op gemiddeld 17 aanbiedingen.

Laten brengen naar ondergrondse verzamelcontainer in de buurt

Het laten brengen van restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer in de buurt staat bekend onder de naam 'omgekeerd inzamelen'. Burgers moeten door te lopen meer moeite doen om het restafval kwijt te raken. Dit stimuleert om zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen te scheiden, zodat men minder vaak naar de verzamelcontainer voor restafval hoeft te lopen. Ook hier geldt als voorwaarde vergroting van de capaciteit voor deze grondstoffen. Het laten brengen van restafval heeft, vermits de locatie met de ondergrondse verzamelcontainer op redelijk grote afstand van de woning is, een groter reductie-effect op deze afvalstroom dan het verlagen van de inzamelfrequentie van de minicontainer naar 1 keer per 4 weken. Omgekeerd inzamelen is niet geschikt voor zeer ruim opgezette wijken of het buitengebied.

Het laten wegbrengen van restafval naar ondergrondse verzamelcontainers in de buurt zal, afhankelijk van de afstand, veel of beperkte weerstand oproepen. Na een proefperiode in Zwolle wilde echter 75 % van de burgers doorgaan met dit systeem. Ondergrondse containers zijn 24 uur per dag beschikbaar en burgers hoeven geen restafval in huis te bewaren (is dus hygiënischer). Deze continue beschikbaarheid maakt het mogelijk dat burgers telkens kleine porties restafval uit huis kunnen afvoeren. Bijvoorbeeld als onderdeel van boodschappen doen of bij het wegbrengen van de kinderen naar school. In dat licht bezien moet de gemeente zoeken naar logische plekken voor de plaatsing van de ondergrondse verzamelcontainers. Zicht krijgen op, en aansluiten bij deze gedragsroutines, zal in belangrijke mate de aanleg van de ondergrondse infrastructuur bepalen.

6.2.2 Serviceniveau's herbruikbare grondstoffen

Inzameling aan huis in aparte containers of zakken

De inzameling aan huis van herbruikbare grondstoffen in aparte containers of zakken richt zich op de qua hoeveelheid en volume belangrijkste stromen. Dit zijn gft-afval, papier en kunststof verpakkingen. Uitgangspunt is één stroom in één container. Een nadeel van extra's container is de benodigde extra fysieke ruimte in of om het huis. Eén en met name twee extra containers zal in het begin leiden tot bezwaren van een deel van de gebruikers. Zeker aan één extra container is men na verloop van tijd gewend zo wijzen ervaringen in andere gemeenten uit. Bovendien kan de minicontainer in principe buiten staan, terwijl zakken plaats in huis innemen. Ook het gebruiksgemak neemt toe, omdat de betreffende grondstoffen op elk gewenst moment in een afgesloten container kunnen worden gedeponeerd. Goed communiceren over de voordelen van de minicontainer voor de burgers zelf kan een groot deel van de weerstand bij de introductie voorkomen en wegnemen. Gebruik van het inzamelmiddel zak is alleen mogelijk voor de kunststof verpakkingen. Indien ook kunststof verpakkingen en restafval met een container worden ingezameld heeft een huishouden vier containers in of om de woning staan (restafval, gft-afval, papier en kunststof verpakkingen). Dit lijkt veel, maar er zijn gemeenten die deze systematiek succesvol toepassen. Bovendien is een container meer geschikt voor de inzameling van kunststof verpakkingen, zeker met het oog op de toekomst wanneer in 2015 het statiegeld op plastic flessen wordt afgeschaft en er meer volume vrijkomt. Bij een inzameling elke 4 weken is een 240 liter maat noodzakelijk, zo wijzen ervaringen in andere gemeenten uit. Bij een kleinere maat container is de kans op verklemming van het volumineuze materiaal nadrukkelijk aanwezig. De inzamelfrequentie voor gft-afval blijft meestal 1 keer per 2 weken met een 140 liter container.

Voor papier wordt de inzamelfrequentie vooral bepaald door de grootte van de container die de gemeente beschikbaar stelt. Gelet op het te verwachten aanbod papier zou een 140 liter container bij een maandelijkse inzameling voldoende capaciteit moeten bieden voor een gemiddeld huishouden. Ervaringen wijzen echter ook uit dat karton in een 140 liter container nogal eens klem komt te zitten. In het verleden werd dan ook vaker gekozen voor een 240 liter maat. Inmiddels is een goed alternatief op de markt in de vorm van een 180 liter container die 1 keer per 4 weken kan worden geleegd. In de gemeente Etten-Leur bijvoorbeeld blijkt dat dit voldoende capaciteit is voor een gemiddeld huishouden.

Inzameling aan huis van mix in containers of zakken

Onder een mix wordt verstaan dat meerdere stromen in één container of één zak worden bewaard en aangeboden. Het inzamelen van een mix aan grondstoffen in containers of zakken vullen gemeenten op verschillende manieren in. Een aantal voorbeelden:

- Mix van kunststof verpakkingen, blik en drankkartons 1 keer per 2 weken.

- Mix van papier, textiel en elektrische apparaten 1 keer per 2 weken.
- Mix van papier, kunststof verpakkingen, textiel, hout, metaal keramiek en elektrische apparaten wekelijks inzamelen
- Mix van papier en kunststof verpakkingen 1 keer per 2 weken.

Uit de voorbeelden blijkt dat bij de inzameling van een mix de gemeente meer herbruikbare grondstoffen inzamelt dan bij de inzameling aan huis in aparte containers of zakken. De inzameling aan huis van kunststof verpakkingen en papier is aangevuld met een aantal kleinere stromen, zoals vooral blik, drankkartons, textiel en kleine elektrische apparaten. Dit is veel service. Voor burgers is het bij de inzameling van een mix wel verwarrend en tegenstrijdig om grondstoffen die men nu al gescheiden houdt weer bij elkaar te gooien.

Naast een container voor restafval (bij toepassing van dit serviceniveau) en voor gft-afval hebben burgers de beschikking over één of twee extra containers of zakken waarbij meerdere herbruikbare grondstoffen als mix worden ingezameld. Indien burgers het restafval moeten wegbrengen naar een verzamelcontainer is het maximale aantal containers aan huis meestal drie.

De nascheidingsresultaten van herbruikbare grondstoffen die als mix zijn ingezameld blijven achter bij de resultaten van herbruikbare grondstoffen die elk als één stroom in één container aan de bron worden ingezameld. Onduidelijk is op welke schaal (meerdere gemeenten) en hoe de als mix ingezamelde grondstoffen machinaal, tegen rendabele kosten, kunnen worden nagescheiden. De inzameling van mix-stromen is vanwege de kosten van nascheiding niet kostendekkend. Papierhandelaren en verwerkers zijn ook tegenstander van inzameling van mix-stromen vanwege de kans op vervuiling.

7. Keuzes gemeente Waalwijk

In het vorige hoofdstuk is geschetst welke mogelijkheden de gemeente Waalwijk heeft om het serviceniveau voor herbruikbare grondstoffen te verhogen en het serviceniveau voor restafval te verlagen in combinatie met een financiële prikkel. In dit hoofdstuk gaan we concreet in op de keuzes die Waalwijk maakt. Uitgangspunt bij deze keuzes is scheiding aan de bron, eventueel aangevuld met nascheiding. Bronscheiding levert schonere grondstoffen op dan nascheiding. Deze keuze betekent dat Waalwijk geen mix van grondstoffen gaat inzamelen. De financiële prikkel in de vorm van diftar op basis van gewicht- en frequentie blijft gehandhaafd. Bij alle huishoudens die gebruik maken van een verzamelcontainer voor het aanbieden van restafval gaat Waalwijk een bedrag in rekening brengen voor elke inworp.

Waalwijk maakt de keuze voor een stapsgewijze invoering van maatregelen:

Stap 1	maatregelen voor de korte termijn	2014 en 2015
Stap 2	maatregelen voor de lange termijn	vanaf 2016

In stap 1 neemt de gemeente Waalwijk maatregelen die op korte termijn (2015) leiden tot een nog beter scheidingsgedrag en een verminderd aanbod restafval. Met stap 1 zullen de doelstellingen voor 2015 (65 % nuttige toepassing en 140 kilogram restafval per inwoner) vrijwel zeker worden gehaald. De doelstellingen voor 2021 (85 % nuttige toepassing en 45 kilogram restafval per inwoner) zullen met de maatregelen uit stap 1 naar verwachting niet worden gehaald.

Na invoering van stap 1 vindt een evaluatie van de resultaten plaats. Op basis van die evaluatie besluit de gemeente in welke vorm stap 2 wordt gezet. Stap 2 voorziet in een nog verdergaande verlaging van het serviceniveau van restafval en verhoging van de service voor het aanbieden van herbruikbare grondstoffen. Het zijn maatregelen die in stap 1 nog niet worden gezet, zoals het laten wegbrengen van restafval naar een verzamelcontainer in de wijk en het beschikbaar stellen van een container voor papier en/of kunststof verpakkingen. In stap 2 maakt de gemeente ook keuzes over de gescheiden inzameling van afval en grondstoffen die vrijkomen in de openbare ruimte.

7.1 Stap 1 korte termijn (2014 en 2015)

7.1.1 Maatregelen

In stap 1 neemt de gemeente Waalwijk de volgende maatregelen:

maatregelen stap 1	2014				2015			
	1	2	3	4	1	2	3	4
1. verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 x per 4 weken		start 1 juli 2014						
2. in hoogbouw plaatsing ondergrondse restcontainers en betalen per inworp					1e helft 2015			
3. verlagen tarief per aanbieding groene container en per kilogram gft-afval		start 1 juli 2014						
4. verhogen inzamelfrequentie kunststof verpakkingen naar 1 x per 2 weken		start 1 juli 2014						
5. plaatsing ondergrondse textielcontainers					1e helft 2015			
6. gescheiden inzameling drankkartons en luiers op milieustraat		start 1 juli 2014						
7. gescheiden inzameling gemengd herbruikbaar afval op milieustraat					start 1 jan 2015			
8. maatwerk gescheiden inzameling hoogbouw en centrum					uitvoering in 2015			

Hieronder volgt een toelichting per maatregel.

1. Verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 x per 4 weken

Wil de gemeente een verdere reductie van het restafval realiseren en meer nuttige toepassing, dan is het noodzakelijk om het serviceniveau voor restafval te verlagen. Het verlagen van de inzamelfrequentie van de grijze container voor restafval naar 1 keer per 4 weken is gemakkelijker te realiseren dan de introductie van ondergrondse verzamelcontainers waar burgers restafval naar toe moeten brengen. Bij de keuze voor het laten wegbrengen van restafval naar ondergrondse containers kan niet meer met burgers worden afgerekend op basis van gewicht en frequentie. Een groot aantal gemeenten dat uiteindelijk kiest voor het laten wegbrengen van restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer bouwt verlaging van de inzamelfrequentie van de container voor restafval in als tussenstap. Naar verwachting zal het aantal aanbiedingen van een gemiddeld huishouden dalen van 13 naar 11 per jaar.

Bij een inzamelfrequentie van 1 keer per 4 weken heeft een gemiddeld huishouden 240 liter capaciteit nodig om het restafval te bewaren. Burgers die een 140 liter container hebben kunnen deze gratis omruilen voor een 240 liter maat. Voor burgers die toch niet uitkomen met hun restafval in een 240 liter container biedt de gemeente maatwerk in de vorm van het tegen betaling beschikbaar stellen van een extra 240 liter container. Bovendien moeten deze burgers ook het ledigings- en gewichtstarief van deze container betalen.

In het buitengebied zamelt de gemeente nu wekelijks restafval in. Gft-afval wordt hier niet ingezameld. Deze frequentie zal worden verlaagd naar 1 x per 2 weken.

Deze wijziging voert de gemeente in per 1 juli 2014.

2. In hoogbouw plaatsing ondergrondse restcontainers en betalen per inworp

Voor burgers in de hoogbouw die hun restafval kunnen aanbieden in ondergrondse gemeenschappelijke containers blijft de financiële prikkel bestaan uit een bedrag per inworp. De bestaande bovengrondse gemeenschappelijke containers en de zakken die een klein deel van de burgers nog in gebruik heeft voor het aanbieden van restafval verdwijnen uit het straatbeeld. Hiervoor komen ondergrondse verzamelcontainers in de plaats met toegangscontrole. Met deze keuze wordt de inzamelsystematiek voor restafval en hiermee ook de wijze van belasten van deze afvalstroom in de hoogbouw voor geheel Waalwijk gelijk getrokken.

Plaatsing van de ondergrondse containers vindt plaats in de 1^e helft van 2015.

3. Verlagen tarief per aanbieding groene container en per kilogram gft-afval

De inzameling van gft-afval blijft zoals het was. Inzameling met een 140 liter container 1 keer per 2 weken. Het aanbieden van gft-afval wordt goedkoper gemaakt. Burgers betalen een fors lager bedrag voor zowel het aanbieden van de groene container als voor het gewicht. De gemeente kiest hierbij voor een kilotarief dat aansluit bij de werkelijke verwerkingskosten (€ 0,05 per kilogram in plaats van € 0,20 zoals nu het geval is). Het ledigingstarief wordt gekoppeld aan de volumemaat. Voor een 240 liter grijze container betaalt een huishouden € 1,46 per aanbieding. Voor een 140 liter groene container gaat de gemeente een bedrag rekenen van € 0,85 per aanbieding.

Het minder hoeven betalen per aanbieding en voor het gewicht leidt tot meer gescheiden ingezameld gft-afval, vooral tuinafval, maar mogelijk ook voedselresten die nu vooral in de grijze container terecht komen. Burgers zullen iets meer tuinafval gaan produceren, maar zullen ook tuinafval dat men voorheen naar de milieustraat bracht nu aanbieden in de groene container. Met deze tariefwijziging worden de groene containers ook efficiënter gebruikt. In 2012 stond bij een inzamelronde gemiddeld slechts 10 % van alle groene containers aan de straat om te worden geleegd. Bijna de helft van de huishoudens heeft in 2012 de groene container zelfs geen enkele keer aangeboden om te laten legen. Naar verwachting zal het aanbiedingspercentage stijgen tot 25 %. De keerzijde van deze tariefwijziging is dat het verwerken van gft-afval dat met de groene container wordt ingezameld duurder is dan het verwerken van tuinafval dat bij de milieustraat binnen komt. Bovendien zal de inzameldienst de inzamelroutes van de groene containers kleiner moeten maken om de toename van het aantal aangeboden containers aan te kunnen.

Deze wijziging voert de gemeente in met ingang van 1 juli 2014. De nieuwe tarieven stelt de gemeenteraad vast in december 2013.

4. Verhogen inzamelfrequentie kunststof verpakkingen naar 1 x per 2 weken

Met het afschaffen van het statiegeld voor plastic flessen zal het aanbod kunststof verpakkingen fors toenemen. De bestaande inzamelsystematiek in Waalwijk (inzameling met zakken die burgers zelf moeten aanschaffen en 1 keer per 4 weken worden opgehaald) is dan ontoereikend om de toename van het volumeaanbod aan te kunnen. Deze toename als gevolg van het afschaffen van het statiegeld voor plastic flessen staat nog los van de te verwachten toename bij het verlagen van het serviceniveau voor restafval. Een inzameling met zakken aan huis 1 keer per 2 weken zal mogelijk voldoende uitkomst kunnen bieden voor het toegenomen volume, maar zeker niet voor alle (grote) huishoudens waar veel plastic flessen vrijkomen. Op dit moment zamelen gemeenten die een minicontainer beschikbaar hebben gesteld aan hun burgers het meeste kunststof in. Bij de keuze voor een minicontainer kan de gemeente de bestaande inzamelfrequentie van 1 keer per 4 weken handhaven, krijgen burgers de beschikking over een bewaarmiddel aan huis en hoeft men geen speciale Plastic Heroes zakken meer te kopen. Dit betekent aan de andere kant wel dat de gemeente nieuwe containers moet aanschaffen en burgers 3 minicontainers kwijt moeten kunnen in en rondom het huis.

Introductie van een minicontainer voor kunststof verpakkingen heeft overigens, gelet op de te verwachten toename van het aanbodvolume op korte termijn (2015), prioriteit boven de introductie van een papiercontainer. Met de keuze voor een 180 liter papiercontainer die elke 4 weken/ 1 keer per maand wordt geleegd, mag een lichte toename in het aanbod papier worden verwacht. Met name het verpakkingspapier- en karton houden burgers dan beter apart. Uit de in september 2013 gehouden enquête onder burgers blijkt echter vooralsnog weinig draagvlak te zijn voor introductie van een container voor kunststof verpakkingen of papier. Om het volumineuze kunststof gemakkelijk aan huis te kunnen bewaren kiest de gemeente Waalwijk dus (nog) niet voor een 240 liter container die om de 4 weken wordt geleegd. De gemeente kiest voor de korte termijn voor het vaker (1 keer per 2 weken) inzamelen van kunststof verpakkingen. Bij deze inzamelfrequentie is het niet per definitie noodzakelijk zijn om een minicontainer te introduceren. Overigens is binnen de inzameldienst van Waalwijk capaciteit beschikbaar om kunststof verpakkingen 1 keer per 2 weken in te zamelen (zie toelichting bij paragraaf over kosten).

Deze wijziging voert de gemeente in per 1 juli 2014.

5. *Plaatsing ondergrondse textielcontainers*

Textiel is een kleine stroom, maar heeft een hoge milieubelasting eerder in de keten. Vanuit dat oogpunt is het waardevol om textiel opnieuw te gebruiken. In het fijn huishoudelijk restafval van Waalwijk zit nog veel textiel. 30 % van alle textiel dat vrijkomt in Waalwijk wordt gescheiden ingezameld. Dit is een lage score. In Waalwijk staan op acht locaties textielbakken. Met brengvoorzieningen wordt het meeste textiel ingezameld, zo wijzen ook ervaringen in andere gemeenten uit. Uitbreiding van het netwerk van textielcontainers zal bijdragen aan een verbeterd inzamelresultaat. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande locaties van glasbakken. Uit een oogpunt van esthetiek en een uniform straatbeeld kiest de gemeente voor ondergrondse textielcontainers.

Uitvoering in 2015.

6. *Gescheiden inzameling drankkartons en luiers op milieustraat*

Het aantal grondstoffen dat burgers gescheiden kwijt kunnen wordt uitgebreid met drankkartons en luiers. De hoeveelheden drankkartons en luiers maken een redelijk substantieel deel uit van het fijn huishoudelijk restafval dat burgers in Waalwijk aanbieden in de grijze container. Met het plaatsen van containers op de milieustraat hebben burgers de mogelijkheid om ook deze grondstoffen gescheiden aan te bieden.

Start 1 juli 2014.

7. *Gescheiden inzameling gemengd herbruikbaar afval op milieustraat*

Ook op de milieustraat is het mogelijk om de hoeveelheid restafval te reduceren en meer herbruikbare grondstoffen gescheiden in te zamelen. In het Landelijk Afvalbeheer Plan 2 (LAP 2) is grof huishoudelijk afval gekenmerkt als een van de prioritaire afvalstromen (zie ook hoofdstuk 2). Voor grof huishoudelijk restafval is de minimumstandaard in het LAP gezet op sorteren of anderszins bewerken en het vervolgens verwerken van de daarbij ontstane monostromen conform de daarvoor geldende minimumstandaarden. De minimumstandaard voor de residuen van sorteren of anderszins bewerken van grof huishoudelijk afval is verbranden.

Grof huishoudelijk restafval op de milieustraat wordt gescheiden in een herbruikbaar deel en een deel dat niet geschikt is voor hergebruik. Het herbruikbare deel bestaat uit grof huishoudelijk afval dat uit meerdere (herbruikbare) elementen bestaat zoals huiskraan (met name banken en stoelen) en matrassen. Dit afval wordt uit elkaar gehaald waarna er materiaalhergebruik kan plaatsvinden. In de overeenkomst met Attero is opgenomen dat gemeenten het grof huishoudelijk restafval niet mogen nascheiden. In deze overeenkomst staat voorts dat het apart houden van afvalstromen op de milieustraat wel is toegestaan. Zodoende is er in ieder geval een mogelijkheid om meubels

en matrassen die qua aantallen en hoeveelheden een groot deel uitmaken van het grof huishoudelijk restafval gescheiden in te zamelen op de milieustraat. Uit ervaringen in andere gemeenten blijkt dat circa 50 % van het grof huishoudelijk restafval bestaat uit herbruikbaar gemengd afval.

Start 1 januari 2015.

8. Maatwerk gescheiden inzameling hoogbouw en centrum

Voor de hoogbouw en het centrum kiest de gemeente Waalwijk voor een wijkgerichte aanpak. Ruimte in de wijk en ruimte in de woningen en flats zijn bepalend voor de te maken keuzes. Met bewoners en eigenaren worden mogelijkheden voor verbetering van de inzamelstructuur en de communicatie nagegaan. In het begin zullen systemen worden getest. Als het werkt kan het daarna in andere wijken worden toegepast. Waalwijk test de volgende systemen waarbij de focus ligt op de gescheiden inzameling van papier, kunststof verpakkingen en eventueel textiel en kleine elektrische apparaten:

- inzameling met containers beneden in de flat/ hal;
- inzameling aan de deur met zakken;
- herinrichten inpandige containerruimte;
- inzameling met uitpandige containers.

Een aparte aanpak van de hoogbouw is wenselijk gegeven het feit dat bewoners van hoogbouwcomplexen vaak onvoldoende ruimte in huis hebben om verschillende grondstoffen te bewaren, ook niet voor een korte periode. Deze andere wijzen van inzamelen in de hoogbouw zijn voor een deel arbeidsintensief en geschikt om hiervoor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten. Dit sluit aan bij de ambitie van de gemeente Waalwijk om de arbeidsparticipatie te verhogen en hierbij Social Return toe te passen.

Uitvoering vindt plaats in 2015.

7.1.2 Effecten maatregelen op scheidingsresultaat en hoeveelheid restafval

Uitvoering van genoemde maatregelen in stap 1 leidt tot realisatie van de doelstelling voor 2015, te weten minimaal 65 % nuttige toepassing en maximaal 140 kilogram restafval per inwoner.

Afhankelijk van de invulling van de gescheiden inzameling in de hoogbouw en het centrum verbetert het scheidingspercentage naar verwachting van 57 % naar 73 %. Dit is vooral te danken aan een forse reductie van de ingezamelde hoeveelheid restafval (-

41 % naar een hoeveelheid van 100 kilogram per inwoner) en een sterke verbetering van met name de ingezamelde hoeveelheid gft-afval. Overigens verbetert het inzamelresultaat van alle herbruikbare grondstoffen in meer of mindere mate.

<i>gegevens in kg per inwoner</i>	2012	2015	verschil
restafval	170	100	-41%
gft-afval	26	55	+114%
papier	69	75	+8%
glas	21	22	+3%
textiel	3	5	+80%
kunststof verpakkingen	10	15	+44%
kca	1	1	0%
drankkartons en luiers	0	5	nvt
tuinafval	69	60	-13%
overig gescheiden grof huishoudelijk afval	28	32	+15%
totaal	397	370	-7%
<i>% gescheiden ingezameld</i>	57%	73%	

7.1.3 Extra kosten en baten

Een hogere service heeft gevolgen voor de kosten (hogere ledigingsfrequentie, aanschaf containers). Deze extra kosten kunnen worden gefinancierd door lagere verwerkingskosten voor restafval en extra opbrengsten uit de gescheiden ingezamelde grondstoffen. De gemeente heeft echter ook te maken met zowel publieke (verwerking gft- en restafval) als private financiële regimes (vanuit de producentenverantwoordelijkheid) waarbij voor de langere termijn onzekerheid is over de prijsontwikkeling van de inzameling in het private domein.

Op het individuele niveau zullen burgers die hun afval beter gaan scheiden minder afvalstoffenheffing betalen dan in de huidige situatie. Omgekeerd zullen huishoudens die niet of in beperkte mate afval scheiden meer gaan betalen.

Aan de hand van de omschreven maatregelen in stap 1 zijn de te verwachten extra kosten en baten in 2014 en 2015 ten opzichte van de uitgangssituatie op hoofdlijnen als volgt:

maatregelen stap 1	2014		2015	
	eenmalige kosten	extra jaarlijkse kosten	eenmalige kosten	extra jaarlijkse kosten
1. verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 x per 4 weken	€ 20.000	zie toelichting		
2. in hoogbouw plaatsing ondergrondse restcontainers en betalen per inworp		€ 60.000	€ 170.000	€ 60.000
3. verlagen tarief per aanbieding groene container en per kilogram gft-afval		zie toelichting		
4. verhogen inzamelfrequentie kunststof verpakkingen naar 1 x per 2 weken		zie toelichting		
5. plaatsing ondergrondse textielcontainers		€ 14.000	€ 60.000	€ 14.000
6. gescheiden inzameling drankkartons en luiers op milieustraat				€ 10.000
7. gescheiden inzameling gemengd herbruikbaar afval op milieustraat				€ 10.000
8. maatwerk gescheiden inzameling hoogbouw en centrum			€ 40.000	
communicatie	€ 20.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
monitoring en evaluatie		€ 15.000		€ 15.000
totale kosten	€ 40.000	€ 99.000	€ 280.000	€ 119.000
besparing verwerkingskosten / opbrengsten		€ -190.000		€ -440.000
netto kosten		€ -91.000		€ -321.000

De extra baten in de vorm van besparingen op verwerkingskosten en te realiseren opbrengsten voor extra gescheiden ingezamelde grondstoffen zijn zowel in 2014 als in 2015 hoger dan de extra kosten van de maatregelen. Uitvoering van de maatregelen binnen stap 1 zal dan ook niet leiden tot een verhoging van de tarieven afvalstoffenheffing. Hieronder volgt een toelichting per maatregel.

Maatregel 1, 3 en 4

Deze maatregelen hebben implicaties voor de inzameldienst. Uitvoering van deze maatregelen kan binnen de bestaande capaciteit worden uitgevoerd. Uitgangspunt is dat restafval en kunststof verpakkingen in dezelfde week worden ingezameld. Dit is 1 x per 4 weken het geval.

- De verlaging van de inzamelfrequentie van restafval naar 1 x per 4 weken leidt tot een verminderd aantal aanbiedingen van de grijze container. Het aanbodpercentage zal per inzamelronde 15 % lager uitkomen. Op de woensdag komt elke 2 weken een route vrij. De inzameling in het buitengebied vindt namelijk niet meer wekelijks plaats, maar om de 2 weken.
- Het verlagen van het tarief voor het aanbieden van de groene container en het kilotarief voor gft-afval leidt naar verwachting tot een extra aantal aanbiedingen per inzamelronde van 25 %.
- Doordat de gemeente kunststof verpakkingen 1 x per 2 weken gaat inzamelen zal er meer van deze grondstof gescheiden worden aangeboden. Per inzamelronde zal dit echter minder zijn dan bij de huidige inzamelfrequentie. In 2012 werd per inza-

melronde 37 ton kunststof verpakkingen gescheiden ingezameld. Dit komt overeen met zo'n 37.000 zakken. Bij een inzamelfrequentie van 1 x per 2 weken gaat het, uitgaande van een te verwachten extra aanbod van 44 %, om 26 ton per inzamelronde (= 26.000 zakken). Dit betekent dat de inzameling mogelijk kan blijven plaatsvinden op vrijdag en maandag.

Maatregel 2 en 5

Voor de aanschaf van ondergrondse restcontainers voor de hoogbouw dient rekening gehouden te worden met eenmalige kosten ten bedrage van € 170.000 voor plaatsing, aanbesteding en directievoering. De kapitaallasten voor de investeringen bedragen jaarlijks € 40.000. Voor onderhoud en beheer passen is nog een jaarlijks bedrag voorzien van € 20.000. Voor de textielcontainers bedragen de eenmalige kosten € 60.000. De kapitaallasten voor de investeringen bedragen jaarlijks € 10.000. Voor onderhoud is nog een jaarlijks bedrag voorzien van € 4.000. Voor een toelichting op de berekening van de cijfers zie bijlage 2. De eenmalige kosten worden gefinancierd vanuit de opgebouwde reserve.

Maatregel 6 en 7

Deze maatregelen vergen aanpassingen op de milieustraat (plaatsen containers) en extra aftransport.

Maatregel 8

Op welke wijze in de hoogbouw aanpassingen zullen plaatsvinden is nu nog niet bekend. Voor 2015 is gerekend met een eenmalig benodigde bedrag van € 40.000. Financiering vindt plaats vanuit de reserve.

Besparing verwerkingskosten / opbrengsten

De besparingen worden gerealiseerd door vermeden verwerkingskosten voor restafval en extra opbrengsten voor ingezameld papier, textiel en kunststof verpakkingen. Daarnaast zijn er extra verwerkingskosten in te boeken voor extra ingezameld gft-afval. Per saldo is de besparing in 2014 naar verwachting € 190.000 en loopt in 2015 (eerste gehele jaar met nieuwe inzamelfrequenties) op tot € 440.000. De grootste besparing wordt gerealiseerd door een verminderd aanbod restafval. Gerekend is met het verbrandingstarief dat Waalwijk in 2013 aan Attero betaalt, te weten € 141,83 per ton. Het contract met Attero loopt af in 2017. Voor de extra in te zamelen hoeveelheid gft-afval is gerekend met een verwerkingstarief van € 46,07 per ton. Uitgangspunt in deze berekeningen is dat het scheidingsresultaat en vermindering van de hoeveelheid restafval wordt gehaald zoals beschreven in paragraaf 7.1.2.

7.2 Stap 2 lange termijn (vanaf 2016)

7.2.1 Maatregelen

In stap 2 neemt de gemeente Waalwijk de volgende maatregelen:

maatregelen stap 2	2016				2017			
	1	2	3	4	1	2	3	4
1. evaluatie stap 1	1e helft 2016							
2. restafval brengen naar verzamelcontainer in wijk en betalen per inworp					proef 2017			
3. introductie container voor kunststof verpakkingen en/ of papier					proef 2017			
4. gescheiden inzameling grondstoffen die vrijkomen in openbare ruimte	proef 2016							
5. gescheiden inzameling grondstoffen bij evenementen	start 1 jan 2016							
6. onderzoek gescheiden inzameling huisraad en matrassen	1e helft 2016							

Hieronder volgt een toelichting per maatregel.

1. Evaluatie stap 1

Stap 1 wordt in de 1^e helft van 2016 geëvalueerd op de prestatiegebieden service, milieu en kosten. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie van stap 1 neemt de gemeente aanvullende maatregelen. Bij stap 2 stimuleert de gemeente burgers nog meer dan in stap 1 om herbruikbare grondstoffen gescheiden aan te bieden. Het serviceniveau voor deze grondstoffen wordt verhoogd en het serviceniveau voor restafval verder verlaagd. Stap 2 is naar verwachting noodzakelijk om de doelstelling van 85 % nuttige toepassing en 45 kilogram restafval per inwoner (doelstelling voor 2021) te halen. Dit zal uit de evaluatie moeten blijken.

2. Restafval brengen naar verzamelcontainer in wijk en betalen per inworp

Blijkt uit de evaluatie van stap 1 dat het verder verlagen van het serviceniveau voor restafval noodzakelijk is om de doelstellingen voor 2021 te halen, dan betekent dit kiezen voor het inzamelsysteem waarbij burgers hun restafval naar ondergrondse verzamelcontainers in de buurt moeten brengen. In dat geval kan de container die men voor restafval heeft gebruikt worden ingezet voor de inzameling van papier of kunststof verpakkingen.

Bij de keuze voor deze maatregel start de gemeente eerst een proef in 2017 waarbij deze systematiek wordt getest. Op basis van de bevindingen van de proef besluit de gemeente of en hoe deze systematiek over de gehele gemeente wordt uitgerold.

3. *Introductie container voor kunststof verpakkingen of papier*

De keuze voor een container voor kunststof verpakkingen of papier wordt bij de evaluatie gemaakt op basis van noodzaak. Optioneel kan Waalwijk ook nog kiezen voor zowel een container voor kunststof verpakkingen als voor papier. In combinatie met het wegbrengen van restafval naar een verzamelcontainer in de wijk krijgen burgers in dat geval 3 containers aan huis. Met deze voorzieningen wordt het burgers nog gemakkelijker gemaakt om deze grondstoffen gescheiden aan te bieden. In 2017 start de gemeente met een proef waarbij het beschikbaar stellen van een container voor papier en/ of kunststoffen wordt getest. Op basis van de bevindingen van de proef besluit de gemeente of deze systematiek over de gehele gemeente wordt uitgerold.

4. *Gescheiden inzameling grondstoffen die vrijkomen in openbare ruimte*

Afval komt niet alleen bij huishoudens thuis vrij, maar ook in de openbare ruimte, of in winkels, bedrijven en kantoren. De gemeente selecteert een winkelgebied waar men in 2016 een proef start met de gescheiden inzameling van papier, kunststof en restafval via openbare afvalbakken.

De winkelcentra waar ervaring is opgedaan met gescheiden afvalinzameling zijn voornamelijk overdekt, ook in het buitenland. In 2012 is in de gemeenten Huizen en Weesp in samenwerking met Gemeente Schoon en de GAD een proef uitgevoerd in twee onoverdekte winkelcentra en het oude stadscentrum van Weesp. De gewone afvalbakken op straat werden vervangen door speciaal ontworpen afvalbakken voor de gescheiden inzameling van papier, kunststof en restafval.

Het publiek dat aanwezig is in de openbare ruimte maakt in belangrijke mate gebruik van de voorzieningen voor de gescheiden inzameling van papier en kunststof.

Slechts het plaatsten van aparte afvalbakken motiveert al voldoende om ook daadwerkelijk gebruik te maken van deze voorzieningen. De nieuwe afvalbakken functioneren prima, hebben voldoende capaciteit en dragen bovendien bij aan de uitstraling van de omgeving. Ze zijn namelijk herkenbaar vanwege hun kleurstelling en nog niet kapot of beklad.

Uit de snelle acceptatie en het gebruik van deze nieuwe voorzieningen in de openbare ruimte kan de conclusie worden getrokken dat het publiek de boodschap begrijpt zonder dat hierover intensief wordt gecommuniceerd. De scheidingsboodschap is al bekend vanuit het huishoudelijk afval. Voor een burger maakt het blijkbaar niet uit of papier dat in huis vrijkomt gescheiden moet worden of papier dat je wilt weggooien wanneer je aanwezig bent in de openbare ruimte. Dit geldt ook voor kunststof. Het ge-

scheiden weggoien van papier en kunststof is blijkbaar een vanzelfsprekendheid, ongeacht waar het afval vrijkomt.

Gelet op de uitkomsten van het onderzoek in Huizen en Weesp kan worden gesteld dat onder het publiek voldoende draagvlak is voor gescheiden afvalinzameling in de openbare ruimte, meer specifiek in (winkel)centra. Op basis van de uitkomsten van de proef in Waalwijk wordt de gescheiden afvalinzameling uitgebreid naar alle winkelgebieden in de gemeente.

5. Gescheiden inzameling grondstoffen bij evenementen

In vergunningverlening voor festivals en evenementen is duurzaamheid een steeds belangrijker aspect. Het statiegeldsysteem voor plastic bekertjes is al lang bekend. Op festivals en evenementen wordt nu ook steeds vaker afval gescheiden ingezameld. Niet alleen achter, maar ook vóór de schermen waar het zichtbaar is voor de bezoekers. De gemeente Waalwijk neemt per 1 januari 2016 in de vergunning eisen op met betrekking tot de gescheiden afvalinzameling.

6. Onderzoek gescheiden inzameling huisraad en matrassen

Een stap die nader onderzoek vereist (uit te voeren in de 1e helft van 2016) is de vraag op welke manier het mogelijk is om er voor te zorgen dat groot en klein huisraad op de milieustraat niet meer in de containers voor grof huishoudelijk restafval belandt, maar gescheiden wordt gehouden. Na het gescheiden houden zijn er twee mogelijkheden:

- Het product wordt, eventueel gerepareerd en verkocht in een kringloopwinkel (producthergebruik);
- het product wordt gedemonteerd en de afzonderlijke materiaalstromen worden afgezet voor materiaalhergebruik.

In samenwerking met kringloopwinkel Twiddus neemt de gemeente op de milieustraat stoelen en banken in. Niet verkoopbare banken en stoelen worden gedemonteerd en de afzonderlijke materialen worden gescheiden afgevoerd voor materiaalhergebruik. Van klein huisraad wordt alleen dat deel ingenomen dat in potentie verkoopbaar is. Alle aangeboden matrassen worden ingenomen, gedemonteerd en de afzonderlijke materialen worden gescheiden afgevoerd voor materiaalhergebruik. Klein huisraad, kunststof tuinmeubels en overige spullen die niet verkoopbaar zijn, worden weer ingeleverd bij de milieustraat en als grof huishoudelijk restafval afgevoerd.

7.2.2 Extra kosten en baten

Aan de hand van de omschreven maatregelen in stap 1 en stap 2 zijn de te verwachten extra kosten en baten in 2016 en 2017 ten opzichte van de uitgangssituatie op hoofdlijnen als volgt:

maatregelen stap 1 en stap 2	2016		2017	
	eenmalige kosten	extra jaarlijkse kosten	eenmalige kosten	extra jaarlijkse kosten
STAP 1				
1. verlagen inzamelfrequentie restafval naar 1 x per 4 weken				
2. in hoogbouw plaatsing ondergrondse restcontainers en betalen per inworp		€ 60.000		€ 60.000
3. verlagen tarief per aanbieding groene container en per kilogram gft-afval				
4. verhogen inzamelfrequentie kunststof verpakkingen naar 1 x per 2 weken				
5. plaatsing ondergrondse textielcontainers		€ 14.000		€ 14.000
6. gescheiden inzameling drankkartons en luiers op milieustraat		€ 10.000		€ 10.000
7. gescheiden inzameling gemengd herbruikbaar afval op milieustraat		€ 10.000		€ 10.000
8. maatwerk gescheiden inzameling hoogbouw en centrum				
communicatie		€ 10.000		€ 10.000
monitoring en evaluatie		€ 15.000		€ 15.000
STAP 2				
1. evaluatie stap 1	€ 20.000			
2. restafval brengen naar verzamelcontainer in wijk en betalen per inworp			€ 500.000	€ 200.000
3. introductie container voor kunststof verpakkingen of papier			€ 153.000	€ 80.000
4. gescheiden inzameling grondstoffen die vrijkomen in openbare ruimte	€ 50.000			
5. gescheiden inzameling grondstoffen bij evenementen	€ 5.000			
6. onderzoek gescheiden inzameling huisraad en matrassen	€ 40.000			
communicatie	€ 10.000	€ 10.000	€ 30.000	€ 10.000
monitoring en evaluatie	€ 15.000	€ 15.000		€ 15.000
totale kosten	€ 140.000	€ 144.000	€ 683.000	€ 424.000
besparing verwerkingskosten / opbrengsten		-440.000		-520.000
netto kosten		€ -296.000		€ -96.000

De extra baten in de vorm van besparingen op verwerkingskosten en te realiseren opbrengsten voor extra gescheiden ingezamelde grondstoffen zijn zowel in 2016 als in 2017 hoger dan de extra kosten van de maatregelen. Uitvoering van de maatregelen binnen stap 1 en stap 2 zal dan ook niet leiden tot een verhoging van de tarieven afvalstoffenheffing. Hieronder volgt een toelichting per maatregel binnen stap 2. De extra kosten voor de maatregelen in stap 1 zijn reeds beschreven in paragraaf 7.1.3

Maatregel 2 en 3

Voor de aanschaf van ondergrondse restcontainers voor alle huishoudens dient rekening gehouden te worden met eenmalige kosten ten bedrage van € 500.000 voor plaatsing, aanbesteding en directievoering. Voor de aanschaf van een extra container voor papier of kunststof verpakkingen is dit een bedrag van € 153.000. De kapitaallasten voor deze investeringen bedragen jaarlijks respectievelijk € 120.000 voor de ondergrondse containers en € 75.000 voor de extra container. Voor onderhoud en beheer is jaarlijks nog een bedrag voorzien van respectievelijk € 80.000 en € 5.000. De eenmalige kosten worden gefinancierd vanuit de opgebouwde reserve.

Maatregel 4, 5 en 6

Voor maatregel 4 en 6 wordt een budget gereserveerd waarmee een proef kan worden uitgevoerd. Voor maatregel 5 is het noodzakelijk de vergunningverlening aan te passen.

Besparing verwerkingskosten / opbrengsten

De besparingen worden gerealiseerd door vermeden verwerkingskosten voor restafval en extra opbrengsten voor ingezameld papier, textiel en kunststof verpakkingen. Daarnaast zijn er extra verwerkingskosten in te boeken voor extra ingezameld gft-afval. Vanaf 2017 is voor de vermeden verwerkingskosten voor restafval gerekend met een tarief van € 75 per ton in plaats van € 141,83. Op basis van de huidige marktverhoudingen en recente aanbestedingen is de verwachting dat in 2017 de verwerkingstarieven voor restafval € 60 tot € 90 per ton bedragen. Het aflopen van het verwerkingscontract voor gft-afval heeft naar verwachting geen consequenties voor het te betalen verwerkingstarief. Het huidige tarief is € 46,07 per ton en zal in 2017 naar verwachting in dezelfde orde van grootte liggen.

8. Communicatie

Om verdere afvalreductie en betere scheiding van herbruikbare grondstoffen te realiseren zal de burger meer betrokken moeten worden bij het beleid en de behaalde resultaten. Bij het vergroten van kennis en het bieden van service zijn burgers bereid herbruikbare grondstoffen te scheiden. Met het geven van feedback op hun inspanningen wordt dit effect versterkt. Uiteindelijk maakt de burger het verschil. Wanneer het optimaal scheiden van herbruikbare grondstoffen voor burgers persoonlijk van belang is werkt dit stimulerend.

Bij de uitvoering van de maatregelen is duidelijke communicatie dan ook essentieel. Hiervoor stelt de gemeente een communicatieplan op waarin wordt uitgegaan van minimaal de volgende uitgangspunten:

- boodschap is: afval is grondstof;
- inzicht bieden in gehele keten;
- gestructureerde inzet van sociale en conventionele media;
- wijkgerichte communicatie, met name in de hoogbouw; hier beslissen burgers binnen bestaande structuren voor een deel mee over keuzes;
- terugkoppeling van resultaten;
- aparte focus op afvalpreventie, met name het weggooien van voedsel.

Doelgroep is alle inwoners van Waalwijk met speciale aandacht voor de jeugd.

9. Monitoring en evaluatie

Medio 2021 evalueert de gemeente het Grondstoffenbeleidsplan om na te gaan of, en in welke mate, de genomen maatregelen tot het gewenste resultaat hebben geleid. Wat is in 2021 het bereikte milieuresultaat en serviceniveau en hoe verhouden die zich tot de kosten? Is in dat jaar de doelstelling gerealiseerd? Tussentijds vindt een evaluatie plaats in 2016. Dan vindt er een toetsing plaats van de effecten van de genomen maatregelen in stap 1 (tot en met 2015) en het wel of niet realiseren van de doelstellingen voor dat jaar.

Jaarlijks stelt de gemeente Waalwijk een voortgangsrapportage op als onderdeel van het milieujaarverslag met daarin de belangrijkste ontwikkelingen en tussenresultaten met betrekking tot milieuresultaat, service en kosten. Jaarlijks wordt de samenstelling van het fijn huishoudelijk restafval geanalyseerd. Op basis van de jaarlijkse bevindingen vindt indien nodig bijstelling plaats.

Bijlage 1 Moet Waalwijk doorgaan met gewicht-/ frequentie?

Er liggen twee vragen voor:

1. Moet Waalwijk stoppen of doorgaan met diftar?
2. Kiest de gemeente voor doorgaan met diftar? Zo ja, welke vorm van diftar is dan het meest geschikt voor Waalwijk?

Om deze vragen te beantwoorden zijn de scores op de prestatiegebieden milieu, kosten en service vergeleken met de situatie waarbij de gemeente Waalwijk stopt met diftar of zou omschakelen naar een ander diftarsysteem, te weten diftar op basis van gewicht of diftar op basis van (volume-)/ frequentie.

In het RMB-gebied (samenwerkingsverband tussen 13 gemeenten in Noordoost – Brabant) hanteert een aantal gemeenten het systeem van de 'dure zak'. Voor huishoudens is de hoogte van de afvalstoffenheffing gekoppeld aan het aantal zakken dat nodig is voor het aanbieden van het restafval. Het aanbieden van de gft-container is niet apart betaald. Omschakeling van een containersysteem naar een inzameling met zakken is een stap terug voor de gemeente Waalwijk vanwege de arbeidsbelasting van de beladers (tillen van zakken is meer belastend dan het ledigen van containers) en het vervuilende straatbeeld (meer kans op zwerfafval). Voor de gemeente Waalwijk is deze vorm van diftar derhalve geen optie.

Ook wordt ingegaan op de consequenties voor de bedrijfsvoering van de eigen inzameldienst wanneer Waalwijk stopt met diftar of omschakelt naar een ander diftarsysteem.

1. Stoppen met diftar

Afschaffen van diftar gebeurt zelden en is eigenlijk alleen aan de orde bij herindelingen wanneer een diftargemeente opgaat in een niet-diftargemeente. Denk bijvoorbeeld aan Lith dat is opgegaan in de gemeente Oss.

Milieu

- Bij het afschaffen van diftar neemt het totale afvalaanbod in Waalwijk naar verwachting toe met 10 %.
- De hoeveelheid restafval stijgt met 40 %.
- Door het wegvallen van de financiële prikkel om de verschillende afvalstromen apart te houden zal meer papier, glas, textiel en kunststof in de container voor restafval belanden.

- Op de milieustraat wordt van bepaalde afvalstromen minder gescheiden aangeboden. Veel tuinafval, dat inwoners nu naar de milieustraat brengen of in de eigen tuin composteren, zal weer via de gft-container worden aangeboden. Verder zullen kleinere hoeveelheden van de overige afvalstromen op de milieustraat eveneens in de container voor restafval belanden.
- De verwachting is dat huishoudens een deel van het afval dat men nu op een andere manier afvoert (meenemen naar werk, familie of kennissen, verbranden, dumpen etc.) weer via de restcontainer aanbiedt.
- De hoeveelheid (illegaal) aangeboden bedrijfsafval neemt weer toe. Dit is met name afval van kleine bedrijven die meeliften met de inzameling van het huishoudelijk afval.
- Als gevolg van het afschaffen van diftar verslechtert het scheidingspercentage.
- Extra CO₂-uitstoot als gevolg van extra transportbewegingen (bij afschaffen diftar bieden inwoners de gft- en restcontainers vaker aan dan nu het geval is) en extra hoeveelheden restafval naar de verbrandingsinstallatie.

Kosten

Het afschaffen van diftar brengt zowel extra eenmalige kosten als extra structurele kosten met zich mee. Per saldo zullen de jaarlijkse afvalkosten voor Waalwijk naar verwachting stijgen met circa 20 %. Op het individuele niveau zullen de meeste huishoudens naar verwachting meer afvalstoffenheffing gaan betalen dan in de huidige situatie.

De eenmalige kosten hebben vooral betrekking op:

- Extra communicatie. Het vraagt de nodige uitleg aan de inwoners om aan te geven dat het aanbieden van de gft- en restcontainers voortaan 'gratis' is.
- De inzet van een coördinator die het gehele traject in goede banen leidt.

De extra structurele kosten hebben betrekking op:

- De extra verwerkingskosten voor de extra ingezamelde hoeveelheden restafval met de restcontainer.
- Het extra tuinafval aangeboden met de gft-container dat voorheen op de milieustraat werd aangeboden of in eigen thuis gecomposteerd. Het verwerkingstarief voor tuinafval aangeboden op de milieustraat ligt lager dan het verwerkingstarief voor gft-afval in de gft-container.
- Extra inzamelkosten voor gft- en restafval. Bij het afschaffen van diftar bieden inwoners de gft- en restcontainers veel vaker aan dan nu het geval is.
- Afvalstromen die geld opbrengen, zoals papier, glas, textiel en kunststoffen, worden minder ingezameld. Dit leidt tot minder inkomsten voor de gemeente.
- Het minder inzamelen van hoeveelheden papier, glas, textiel en kunststoffen ondermijnt de inzamelsystemen van deze afvalstromen. De efficiëntie neemt af en daarmee nemen de kosten per ingezamelde hoeveelheid toe.

Bij het afschaffen van diftar zijn er ook structurele kosten die lager uitvallen:

- De facturering van de afvalstoffenheffing kan eenvoudiger. Hiermee worden kosten bespaard.
- Het aanbod van een aantal afvalstromen op de milieustraat neemt af (tuinafval naar gft-container en andere afvalstromen naar restcontainer). Bijgevolg maakt de gemeente minder kosten voor de handeling en de verwerking.

Service

- Bij het afschaffen van diftar blijven de voorzieningen voor alle afvalstromen in stand. De vraag is wat de gemeente doet met de tarieven die nu worden gehanteerd op de milieustraat. Wanneer inwoners daar alle afval gratis kunnen brengen zal meer illegaal aangeboden bedrijfsafval op de milieustraat terecht komen. Een voorbeeld daarvan is puin en hout. Deze afvalstromen vinden nu hun weg naar de particuliere markt, omdat deze afvalstromen daar goedkoper kunnen worden afgezet dan op de milieustraat. Bij het gratis maken van deze afvalstromen komt dit afval op de milieustraat. Voor de extra kosten op de milieustraat als gevolg van deze effecten geldt dat niet vooraf is aan te geven hoe hoog deze kosten zullen zijn bij de afschaffing van diftar
- Wijziging van (afreken)systematiek betekent dat zeer nadrukkelijk en met weloverwogen argumenten dient te worden gecommuniceerd over de keuze zelf en de consequenties hiervan voor inwoners.
- Als de gemeente diftar afschaft worden de kosten van de afvalverwijdering niet eerlijk verdeeld over de huishoudens. De diftarvorm waarbij wordt betaald voor het aanbieden van de container en de hoeveelheid komt het meeste tegemoet aan het principe 'de vervuiler betaalt'. Bij het afschaffen van diftar heeft de gemeente alleen de optie om een tarief te bepalen voor bijvoorbeeld 1- en 2-persoonshuishoudens ten opzichte van meerpersoonshuishoudens. Dat gaat voorbij aan het feit dat individuele grote huishoudens door een goed afvalscheidingsgedrag mogelijk minder afval aanbieden dan kleine huishoudens die geen aandacht schenken aan afval scheiden.

2. Omschakelen naar een ander diftarsysteem

Bij het omschakelen naar diftar op basis van gewicht of (volume-) / frequentie zijn de consequenties op de prestatiegebieden milieu, kosten en service beperkt en lang niet zo ingrijpend als bij het stoppen met diftar.

Diftar op basis van gewicht

Bij deze vorm van diftar is de hoogte van de afvalstoffenheffing gekoppeld aan het gewicht van de aangeboden hoeveelheid restafval al dan niet in combinatie met het ge-

wicht van de aangeboden hoeveelheid gft-afval. 3 % van de gemeenten in Nederland past dit systeem toe. In Noord-Brabant overigens geen enkele gemeente.

Bij de omschakeling naar een systeem van diftar op basis van gewicht zal het aantal aanbiedingen van de gft- en restcontainers toenemen. Huishoudens hebben geen financiële prikkel om de gft- en restcontainers zo weinig mogelijk keren aan te bieden. Huishoudens betalen immers alleen voor de aangeboden kilogrammen. De inzamelkosten zullen beperkt toenemen en als gevolg van extra transportbewegingen neem de uitstoot van CO₂ toe. De registratie en de facturering is eenvoudiger en dit vertaalt zich in beperkte lagere kosten. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met specifieke omschakelingskosten (extra communicatie over de verandering en inzet medewerkers en externen om de verandering te bewerkstelligen). Per saldo zullen de kosten beperkt stijgen.

Bij omschakeling naar een systeem van diftar op basis van gewicht zal de score op de aspecten milieu en service naar verwachting vergelijkbaar zijn met de huidige score van de gemeente Waalwijk.

Diftar op basis van (volume-)/ frequentie

Bij deze vorm van diftar is de hoogte van de afvalstoffenheffing gekoppeld aan het aantal keren dat een huishouden de gft- en restcontainer aanbiedt. Eventueel hebben burgers de keuze uit verschillende volumematen. Het tarief per aanbieding is dan verschillend per volumemaat.

Bij omschakeling naar een systeem van diftar op basis van (volume-)/ frequentie zal de score op het aspect milieu iets lager uitvallen dan in de huidige setting. Een huishouden zal gemiddeld circa 5 tot 10 % meer restafval aanbieden. Een deel van het tuinafval dat huishoudens nu op de milieustraat aanbieden komt terecht in de gft-container. Ook het aanbod van de overige afvalstromen op de milieustraat neemt licht toe. Het scheidingspercentage daalt een paar procent. De scores op de aspecten kosten en service zullen naar verwachting niet veel wijzigen. Het aantal aanbiedingen van de gft- en restcontainers zal niet wijzigen. De inzamelkosten vallen lager uit omdat de inzamel dienst de containers niet meer hoeft te wegen. De registratie en de facturering is eenvoudiger en dit vertaalt zich in lagere kosten. Daar tegenover staat dat als gevolg van het toegenomen afvalaanbod de verwerkingskosten hoger zijn. Per saldo zullen de kosten niet wijzigen.

3. Consequenties voor bedrijfsvoering inzameldienst

Systematiek

Waalwijk beschikt over een eigen dienst die de milieustraat exploiteert en de inzameling van gft-afval, restafval, kunststof verpakkingen en bedrijfsafval (bij circa 650 adressen) verzorgt. De keuze wel of niet doorgaan met gewicht-/ frequentie wordt mede bepaald door de consequenties voor de betrokken inzameldienst.

Registratie van de aangeboden kilo's en aantal aanbiedingen vindt plaats met chips in de minicontainers en een leesunit in de voertuigen. Ook de bedrijfscontainers hebben een chip en worden zodoende apart geregistreerd. Vier voertuigen zijn voorzien van dergelijke registratie-apparatuur. De vaste gft- en restroutes zamelt Waalwijk in met drie voertuigen. Het vierde voertuig is een reservevoertuig en wordt thans ingezet voor de inzameling van kunststof verpakkingen.

Dagelijks worden bij terugkomst van de inzamelvoertuigen alle geregistreerde gegevens uitgelezen. Een van de voertuigen is voorzien van GPS. De met dit voertuig geregistreerde gegevens dienen met een andere applicatie te worden uitgelezen dan van de andere drie voertuigen. Foutmeldingen en onwaarschijnlijkheden worden handmatig verwerkt waarna de definitieve gegevens één- of tweewekelijks worden ingelezen in de belastingapplicatie CiVision Heffen. Foutmeldingen die CiVision aangeeft worden handmatig nagelopen en indien nodig gemuteerd. Vervolgens wordt de file definitief ingelezen. De registratie van het aantal inworpen van huishoudens die gebruik maken van een ondergrondse gemeenschappelijke container geschiedt met het systeem Kliktronics. Twee keer per jaar wordt het aantal inworpen per adres handmatig ingevoerd in CiVision Heffen.

Verbetering op het punt van de geautomatiseerde registratie en bedrijfsvoering is noodzakelijk en mogelijk. De gemeente heeft de mogelijkheid om de verwerking van registratiegegevens uit te besteden aan een private partij.

Keuze type inzamelvoertuig

De vraag is aan de orde welke consequenties stoppen met diftar of omschakeling naar een ander diftarsysteem heeft op de bedrijfsvoering van de inzameldienst, meer in het bijzonder op de in te zetten voertuigen en de registratie van gegevens. Voorzien is dat binnen nu en 4 jaar 3 voertuigen die de inzameldienst inzet voor de inzameling van gft-afval, restafval en kunststof verpakkingen vervangen dienen te worden. 1 voertuig is recent vervangen. De vraag hierbij is tweeledig:

1. Moet Waalwijk blijven inzamelen met achterladers zoals men nu doet of is kiezen voor zijladers waarbij in principe geen beladers meer nodig zijn ook een optie? Het legen van de minicontainers is dan volledig gemechaniseerd. De inzet van zijladers

leidt tot besparingen op de personeelskosten. De zijlader is dan ook inmiddels een vertrouwd beeld in veel gemeenten. De vraag is of de zijlader ook geschikt is om het aangeboden afval te wegen. Er zijn nog weinig gemeenten die met een zijlader inzamelen en het afval ook wegen. RWM de inzameldienst voor Sittard-Geleen, Beek, Schinnen en Stein (allemaal gewicht- / frequentiegemeenten) heeft zowel achter- als zijladers in gebruik. Zij ondervinden geen problemen met het wegen op de zijladers. RWM heeft evenals Waalwijk het registratiesysteem van Jama. Alle voertuigen zijn voorzien van GPS en kunnen realtime worden gevolgd.

Evenals Waalwijk heeft ook RWM te maken met afwijkingen tussen wat zij wegen bij de inzameling en de cijfers van de verwerker Attero. Beleid van RWM is dat men in actie komt indien de afwijking meer dan 3 % bedraagt. Het is niet zo dat de afwijking bij de zijladers groter is dan bij de achterladers. Ter vergelijking: in Waalwijk is de afwijking gemiddeld 8 %.

De conclusie is dat bij elke keuze de inzet van zijladers mogelijk is, maar dat de consequenties voor de bedrijfsvoering nader onderzocht dienen te worden. Hierbij is het ook van belang om vast te stellen of gebruik van zijladers in met name de dicht bebouwde wijken in Waalwijk haalbaar is.

2. Moet Waalwijk kiezen voor een geheel ander type inzamelvoertuig met meerdere compartimenten zodat meerdere afvalstromen met 1 voertuig kunnen worden ingezameld?

Inzameltijd

Het wegen van het aangeboden afval kost per lediging enkele seconden meer tijd dan bij het niet wegen. Bij het omschakelen naar diftar op basis van frequentie en een gelijk blijvend aantal aanbiedingen, kan dit per dag een besparing van 1 uur effectieve werktijd opleveren. Bij het stoppen met diftar zal het aantal aanbiedingen van de gft- en restcontainers fors toenemen. Er is immers geen financiële prikkel meer om zo de containers minder vaak aan te bieden. In deze situatie zal de inzameltijd juist toenemen.

Bijlage 2 Investerings

Plaatsing ondergrondse gemeenschappelijke restcontainers

Bij alle hoogbouw en in het centrum plaatst de gemeente ondergrondse gemeenschappelijke containers voor huishoudelijk restafval. De ondergrondse containers worden voorzien van een toegangscontrole. Met de burger wordt dan afgerekend op basis van het aantal keren dat men de container gebruikt. Momenteel zijn 450 huishoudens aangesloten op een dergelijke voorziening (12 containers). Voor de resterende 1.900 huishoudens in de laagbouw en het centrum zijn aanvullend 50 containers nodig. Onderscheid wordt gemaakt in een drietal kostenposten:

1. *Investerings die leiden tot structurele kapitaallasten*

Het plaatsen van 50 ondergrondse restcontainers met software voor afsluiting en toegangspasjes voor 1.900 gebruikers vergt een investering van € 325.000 excl. BTW. De containers worden afgeschreven over een periode van 15 jaar, de software en de pasjes over 5 jaar.

2. *Eenmalige kosten*

Er zijn eenmalige kosten die betrekking hebben op het plaatsen van de containers, eventueel noodzakelijke bronbemaling en het verleggen van kabels en leidingen, de afvoer van bestaande bovengrondse restcontainers, het aanbesteden van de nieuwe containers, directievoering, communicatie en een post onvoorzien.

In de kosten voor het plaatsen van de ondergrondse restcontainers incl. betonput zijn de volgende kosten opgenomen: transport restcontainer naar locatie, benodigd materieel bij plaatsing, montage containers, onderzoek kabels en leidingen, graven proefsleuven, verkeersmaatregelen, opbreken en aanbrengen straatwerk, graven put en afvoeren grond. Voor eventualiteiten is een beperkt bedrag opgenomen. Communicatie is noodzakelijk om de nieuwe inzamelsystematiek en de gewijzigde afrekening met gebruikers uit te leggen.

De eenmalige kosten bedragen naar verwachting € 170.000 excl. BTW.

3. *Jaarlijkse kosten*

Uitgangspunt is 1 keer per jaar preventief onderhoud (ook van de software) en 2 keer per jaar reiniging. De jaarlijkse kosten voor deze activiteiten bedragen € 15.000 excl. BTW. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met extra personeelskosten voor het beheer van de toegangspasjes, het verwerken van de ledigingen in het containermanagement systeem, koppeling met SAP en de facturatie. Gerekend is met 0,1 fte extra en een bedrag van € 50.000 voor een volledige formatieplaats in schaal 6.

investerings die leiden tot structurele kapitaallasten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
levering ondergrondse containers incl. betonput van 5 m ³	50	€ 5.000	€ 250.000
levering software voor afsluiting	50	€ 1.400	€ 70.000
levering toegangspasjes	1.900		€ 5.000
totale investeringskosten			€ 325.000
eenmalige kosten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
plaatsen ondergrondse containers incl. betonput van 5 m ³	50	€ 1.500	€ 75.000
kabels en leidingen verleggen			€ 25.000
aanbesteding en directievoering	50	€ 500	€ 25.000
communicatie			€ 5.000
onvoorzien	50	€ 800	€ 40.000
totale eenmalige kosten			€ 170.000
jaarlijkse kosten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
preventief onderhoud en reiniging	50	€ 300	€ 15.000
beheer pasjes, verwerken ledigingen en facturatie			€ 5.000
totale jaarlijkse kosten			€ 20.000

alle kosten excl. BTW

Plaatsing ondergrondse textielcontainers

De huidige bovengrondse textielbakken in Waalwijk worden vervangen. Uit een oogpunt van esthetiek kiest de gemeente Waalwijk voor ondergrondse textielbakken. Het bestaande netwerk wordt verdubbeld naar 16 containers. Onderscheid wordt gemaakt in een drietal kostenposten:

1. Investerings die leiden tot structurele kapitaallasten

Het plaatsen van 16 ondergrondse textielbakken vergt een investering van € 104.000 excl. BTW. De containers worden afgeschreven over een periode van 15 jaar.

2. Eenmalige kosten

Er zijn eenmalige kosten die betrekking hebben op het plaatsen van de containers, eventueel noodzakelijke bronbemaling en het verleggen van kabels en leidingen, de afvoer van de bestaande 8 bovengrondse textielbakken, het aanbesteden van de nieuwe containers, directievoering, communicatie en een post onvoorzien.

In de kosten voor het plaatsen van de textielbak incl. betonput zijn de volgende kosten opgenomen: transport glasbak naar locatie, benodigd materieel bij plaatsing, montage containers, onderzoek kabels en leidingen, graven proefsleuven,

verkeersmaatregelen, opbreken en aanbrengen straatwerk, graven put en afvoeren grond. Voor eventualiteiten is een beperkt bedrag opgenomen.

De eenmalige kosten bedragen naar verwachting € 60.000 excl. BTW.

3. Jaarlijkse kosten

Uitgangspunt is 1 keer per jaar preventief onderhoud en 2 keer per jaar reiniging.

De jaarlijkse kosten voor deze activiteiten bedragen € 4.000 excl. BTW.

investeringen die leiden tot structurele kapitaallasten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
levering ondergrondse textiebakken incl. betonput van 4 m ³	16	€ 6.500	€ 104.000
totale investeringskosten			€ 104.000
eenmalige kosten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
plaatsen ondergrondse textiebakken incl. betonput van 4 m ³	16	€ 1.625	€ 26.000
kabels en leidingen verleggen			€ 10.000
afvoeren bestaande bovengrondse textiebakken			€ 2.000
aanbesteding en directievoering	16	€ 500	€ 8.000
communicatie			€ 4.000
onvoorzien	16	€ 625	€ 10.000
totale eenmalige kosten			€ 60.000
jaarlijkse kosten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
preventief onderhoud en reiniging ondergrondse textiebakken	16	€ 250	€ 4.000
totale jaarlijkse kosten			€ 4.000

alle kosten excl. BTW

Minicontainers voor inzameling kunststof verpakkingen of papier

Voor de inzameling van kunststof verpakkingen of papier introduceert de gemeente een 240/ 180 liter minicontainer. In verband met een adequaat containerbeheer worden de containers voorzien van een chip. Uitgangspunt is dat alle 17.000 huishoudens in de laagbouw en dat deel van de hoogbouw waar burgers voldoende ruimte hebben om minicontainers te plaatsen een inzamelmiddel krijgen. Onderscheid wordt gemaakt in een drietal kostenposten:

1. Investeringskosten die leiden tot structurele kapitaallasten

Het beschikbaar stellen van 240 liter minicontainers inclusief identificatiechips en adresstickers voor alle 17.000 huishoudens vergt een investering van € 578.000 excl. BTW. De containers, chips en stickers worden afgeschreven over een periode van 10 jaar.

2. Eenmalige kosten

Er zijn eenmalige kosten die betrekking hebben op het uitzetten van de minicontainers, het aanbesteden van de containers, directievoering, communicatie en een post onvoorzien. De eenmalige kosten bedragen naar verwachting € 153.000 excl. BTW.

3. Jaarlijkse kosten

Voor het verwerken van de ledigingen in het containermanagement systeem en het fysieke beheer (vervangen kapotte containers, chips, uitzetten containers bij nieuwe woningen, etc.) is extra personeelscapaciteit benodigd. Gerekend is met 0,1 fte en een bedrag van € 50.000 voor een volledige formatieplaats in schaal 6.

investerings die leiden tot structurele kapitaallasten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
levering minicontainers 240/ 180 liter	17.000	€ 30,00	€ 510.000
levering identificatiechips	17.000	€ 3,00	€ 51.000
levering adresstickers	17.000	€ 1,00	€ 17.000
totale investeringskosten			€ 578.000
eenmalige kosten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
uitzetten minicontainers	17.000	€ 4,00	€ 68.000
aanbesteding en directievoering	17.000	€ 1,50	€ 25.500
communicatie	17.000	€ 0,50	€ 8.500
onvoorzien	17.000	€ 3,00	€ 51.000
totale eenmalige kosten			€ 153.000
jaarlijkse kosten			
post	aantal	kosten per stuk	totale kosten
verwerken ledigingen en inzet tbv fysiek containerbeheer	0,1 fte		€ 5.000
totale jaarlijkse kosten			€ 5.000

alle kosten excl. BTW